

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 06.04.2018

Styresak: 22/18

Arkivsaknr: 2018/1679-UNU

Møtedato: Sirkulasjonssak

Meldinger 2017

Dokumenter i saken

- Forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding 2017
- Meldinger fra grunnenhetene
- Brev til grunnenhetene fra fakultetet datert 30.01.18 og 08.02.18
- Brev fra universitetsdirektøren datert 22.01.18 med mal for meldinger

Om meldingene 2017

I brev av 22.01.18 fra universitetsdirektøren blir fakultetene bedt om å utarbeide forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmelding for 2017 med frist 16.04.18. Fakultetsstyret gav i møte 06.02.18 sin tilslutning til at meldingene kan behandles på sirkulasjon.

Universitetsledelsen er opptatt av at meldingene skal ha et hensiktsmessig format, som både sikrer effektiv rapportering og tydelig får fram satsinger og resultat, styrker og svakheter. Det er ikke lagt opp til at fakultetene skal kommentere resultater for rapporteringsåret, men kun besvare spørsmålene i malen. Meldingene skal til sammen ikke overstige 6 sider.

Som grunnlag for fakultetets meldinger ble grunnenhetene bedt om å utarbeide meldinger med utgangspunkt i universitetsdirektørens mal. I forskningsmeldingen ble enhetene i tillegg bedt om å legge ved en oversikt over vitenskapelig ansatte som deltar som evaluator i EUs søknadsbedømming. Det ble videre sendt en direktebestilling til prosjektlederne vedrørende fakultetets rolle og status i henholdsvis Språksamlingene/Ordbokprosjektet og Middelalderklyngen. Meldingene fra grunnenhetene er vedlagt.

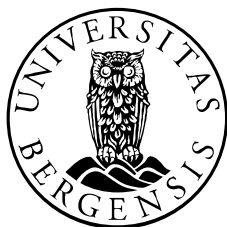
Forskings- og forskerutdanningsmeldingen ble behandlet av FFU i møte 21.03.18, og utdanningsmeldingen ble behandlet av Studiestyret i møte 21.03.18. Innspill fra FFU og Studiestyret er innarbeidet i meldingene.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret godkjenner forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding for 2017 i samsvar med forslaget og innspill fra fakultetsstyret. Dekanen får fullmakt til å slutføre meldingene.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

FORSKNINGSMELDINGEN 2017

OPPFØLGING AV FAGLIGE PRIORITERINGER OG TILTAK FOR ØKT TVERRFAGLIG SAMARBEID

Forskningen ved Det humanistiske fakultet er sterkt disiplinorientert, og de faglige prioriteringene følger i hovedsak utfordringene i disiplinene. Samtidig viser aktiviteten til forskergrupper og individuelle forskere ved fakultetet et omfattende samarbeid på tvers av disiplingrenser i så vel eksternt som internt finansierte forskningsprosjekter.

En kunnskapsklynge innenfor middelalderforskning inngår som en del av UiBs strategi *Hav, liv og samfunn, 2016–2022*. Middelalderklyngen er fortsatt i etableringsfasen, og arbeidet med å knytte relevante eksterne aktører til klyngen fortsetter. En arbeidsgruppe nedsatt sommeren 2017 bidrar aktivt i prosessen med å skape konkrete fellesarenaer for kunnskaps- og idéutveksling. Miljøet er i 2017 styrket med en prosjektleder og flere stipendiatstillinger innenfor middelalderstudier.

Lanseringen av Stortingsmeldingen om Humaniora i Norge og Forskningsrådets evaluering av humanistisk forskning (HUMEVAL) i 2017, har vært viktige for fakultetet. Oppfølging av såvel Stortingsmeldingen og HUMEVAL blir sentrale i 2018. Universitetsledelsen har oppnevnt en arbeidsgruppe med mandat til å lage en bredt anlagt handlingsplan for humaniora. Arbeidsgruppen skal levere sin rapport i løpet av våren 2018. En av de mest omtalte beskrivelsene i evalueringen var at det ved flere institusjoner er en tilbakelemt holdning til strategi og ledelse for humanioraforskning. Fakultetsledelsen har derfor initiert en «forskningssatsing» i inneværende periode, og etablert en egen «verktøykasse» til dette formålet. Målsettingen er å identifisere og løfte både miljø og enkeltforskere slik at de i større grad skal kunne lykkes med å innhente eksterne prosjekter. Fakultetsledelsen vil arbeide for at det innføres flerårige forsknings- og publiseringsplaner for alle vitenskapelige ansatte. Flere institutt har allerede igangsatt tiltaket. Med utgangspunkt i HUMEVAL har Forskningsrådet initiert en oppfølgingspakke med to tiltak som skiller seg ut som spesielt viktige i 2018: støtte til forskergrupper og individuell forskerstøtte. Formålet med støtte til forskergrupper er å støtte opp om, og bidra til fakultetets egen satsing på sterke miljøer, blant annet gjennom støtte til nettverksarbeid og internasjonalisering slik at allerede sterke grupper kan løftes opp på et enda høyere nivå. Fakultetsledelsen vil i tillegg ha fokus på å systematisere og strukturere samtlige forskergrupper ved fakultetet som oppfølging av HUMEVAL, uavhengig om gruppene inngår i forskningsrådets tiltak. Forskningsrådets tiltak, individuell forskerstøtte gis i form av kortvarige forskningssabbater til 4 forskere, for å bidra til at disse får mulighet til å ferdigstille og utgi enkeltarbeider av høy kvalitet.

Meldingen og evalueringen har vist og understreket behovet for infrastruktur i de humanistiske fagene. Språksamlingene ble i 2017 overført til UiB ved Universitetsbiblioteket, og arbeidet med samlingene koordineres av en egen styringsgruppe. En viktig del av porteføljen ved Språksamlingene består av Bokmålsordboka og Nynorskordboka, som UiB og Språkrådet er deleiere av gjennom en særskilt avtale. Ordbøkene distribueres gratis på nettet og i en nyutviklet app. Som en følge av dette driftsansvaret har Språkrådet fått midler over statsbudsjettet til en gjennomgripende innholdsrevisjon av begge ordbøkene. Det faglige arbeidet skal utføres ved UiB og administreres av HF/LLE. Som en oppfølging av det faglig-politiske ansvaret som fulgte med Språksamlingene er det videre tatt initiativ til digitalisering av Norsk Ordbok.

Som et ledd i den tverrfaglige satsingen har SVT tatt initiativ til at senteret kan ha en beredskapsfunksjon ved hele UiB i forhold til ELSA (Ethical, Legal and Social Aspects of science and technology)/RRI (Responsible Research and Innovation). Forskningens samfunnsansvar, ELSA og RRI har blitt stadig viktigere forskningspolitiske prinsipper. SVT er allerede et sentralt element i UiBs forskningsbaserte beredskap på dette feltet.

SKOKs mandat er å initiere, koordinere og gjennomføre kvinne- og kjønnsforskning innenfor ulike fagområder. «Kjønnsperspektiver i forskning»-prosjektet styrker senterets mulighet til å gjennomføre sitt mandat for hele universitetet, samt UiBs mulighet til å være et foregangsuniversitet når det gjelder integrering av kjønnsperspektiv i forskning innen sine satsningsområder.

Fakultet nådde målsettingen om å få minst ett Senter for fremragende forskning. SapienCE hadde offisielle startdato 1. oktober 2017. I løpet av de neste ti årene har SapienCE som mål å befeste UiB og Norges posisjon som verdensledende innen forskning på det tidlige menneskets

opprinnelse. Samarbeidspartnere inkluderer forskere fra University of the Witwatersrand, Uni Research og Royal Holloway, som sammen med UiB-forskere fra andre fakultet vil ta i bruk banebrytende og innovative tverrfaglige tilnærminger til å trekke ut, analysere og tolke prosessene som formet adferd og kognisjon hos Homo Sapiens.

For å støtte og gi økt oppmerksomhet til yngre forskere innførte fakultetet i 2016 en pris for unge forskere i humanistiske fag. Prisen tildeles for fremragende vitenskapelig arbeid utført av en ansatt ved fakultet som er 34 år eller yngre i tildelingsåret. 2017 prisvinneren ble postdoktor Helen-Leslie Jacobsen, som i 2017 også fikk innvilget Starting Grant fra Bergen forskningsstiftelse. Hennes prosjekt *Transformations of Medieval Law: Innovation and Application in Early Modern Norwegian Law Books*, legger opp til et samarbeid med det juridiske fagmiljøet ved UiB og vil i tillegg inngå i arbeidet rundt middelalderklyngen.

PRIORITERT FORSKNINGSSAMARBEID MED ANDRE FORSKNINGSinSTITUSJONER SAMT SAMFUNN- OG NÆRINGS- LOKALT, NASJONALT OG INTERNASJONALT OPPFØLGING AV HANDLINGSPLAN FOR INTERNASJONALISERING

Fakultetets enheter rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Fakultetets fagmiljøer samarbeider godt med andre fakulteter ved UiB, andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Mange prosjekter har en tydelig samfunnsprofil som dels innebærer samarbeid med andre sektorer, for eksempel prosjekter innen utdanningsforskning (Nasjonale prøver og fagdidaktikk) ved Institutt for fremmedspråk eller utvikling og forvaltning av forskningsressurser, som for eksempel Språksamlingene. I en felles europeisk utlysning om klimatjenester (ERA-NET Cofund on Climate Services) der Forskningsrådene i 13 land og EU-kommisjonen samarbeidet, er SVT med som norsk deltaker på ett av syv prosjekter med norsk deltakelse. Prosjektet "Co-development of place-based climate services for action", forkortet 'Co-Cli-Serv', vil undersøke hvordan forskere kan jobbe sammen med lokalsamfunn for å samle informasjon som kan støtte lokal tilpassing til fremtidige klimaendringer ved å gjøre 'klimavitenskap' om til klima- produkter og tjenester. Co-Cli-Serv prosjektet har samarbeidspartnere fra fem europeiske forskningsinstitusjoner og samarbeider med Bergen kommune og aktører innen turistindustrien.

Middelalderklyngen skal fremme samarbeid mellom fagmiljøer ved UiB og eksterne partnere innenfor ulike deler av kultur-, nærings- og samfunnsliv. Viktige mål er å fremme og synliggjøre middelalderforskningen, være aktiv og nytenkende i forhold til samarbeid og formidling, og øke kunnskapen om middelalderen i samfunnet. Klyngen skal være en ressurs både for Bergen og Vestlandsregionen, og være internasjonalt orientert. Knyttet til arbeidet med etablering av Middelalderklyngen er fakultetet involvert i et pilotprosjekt i regi av Bergen Teknologioverføring (BTO). BTO-prosjektets målområder struktur- og nettverksbygging spiller en nøkkelrolle for klyngearbeidet. Fakultetet som helhet og klyngen i særdeleshet vil profitere på en økt bevissthet og et klarere begrepsapparat når det gjelder samfunnsrelevans («impact»), innovasjon og tjenesteinnovasjon i et HF-perspektiv. Disse nøkkelbegrepene etterlyses regelmessig i utlysninger og evalueringer.

Fakultetet imøteser hvordan endringen i utlysningen under Strategiske program for internasjonalt forsknings- og undervisningssamarbeid (SPIRE) vil gi utslag for fagmiljøene og i satsingsområdene i UiBs strategi 2016-2022, både for internasjonalisering og ekstern finansiering.

STATUS FOR OPPFØLGING AV HANDLINGSPLAN FOR EU-FINANSIERTE SATSINGER

Fakultetet og enheter har jobbet systematisk med å motivere til søknader under H2020. Det er fortsatt SVT som har størst søknadsaktivitet, særlig på de utfordringsinitierte programmene. Fakultetets har suksess med søknader til mobilitetsprogrammet Marie Skodowska-Curie actions i og med at fagmiljøene ved fakultetet fikk fem av syv nye stipender til UiB. Fakultet har for andre år på rad fått rekordstor og best uttelling ved UiB, og Digital kultur, arkeologi, filosofi og vitenskapsteori vil få nye internasjonale forskere til sine fagmiljø i 2018. Tildelingene er en anerkjennelse av kvalitet. Både forskerne som får støtte til å bygge en internasjonal karriere, samt fagmiljøene og forskerne de skal veiledes av, har blitt nøye vurdert før tildelingen.

Fakultet hadde som målsetting å sende minst en søknad til hver av kategoriene for ERC i 2017. Målsettingen ble nådd med 5 innsendte søknader. Jill Walker Rettberg fikk tilslag på ERC Consolidator Grant med prosjektet «*Machine Vision in Everyday Life: Playful Interactions with Visual Technologies in Digital Art, Games, Narratives and Social Media*». Prosjektet omhandler problemstillinger knyttet til vår bruk av moderne medier og teknologi. Både en søknad til ERC Starting Grant og en søknad til ERC Synergy Grant er gått videre til fase 2. Gjennom fakultetets forskningssatsing og verktøykasse er det rettet fokus på langsiktig karriere- og talentutvikling med målrettet og systematisk arbeid i fagmiljøene. Fakultetet har identifisert flere gode kandidater til nye ERC søknader.

TILTAK FOR ØKT PUBLISERING

DBH-tall for 2017er ennå ikke klare. Foreløpige tall tyder på at resultatet blir noe bedre enn foregående år.

Publisering har stor oppmerksomhet ved enhetene og flere enheter har insentiv- og belønningsordninger knyttet til publiseringsaktivitet. Ansatte oppfordres til å publisere i anerkjente publiseringskanaler (forlag og tidsskrift). Det skal også innføres flerårige forsknings- og publiseringsplaner for alle vitenskapelige ansatte ved fakultetet. Fagmiljøene arbeider med å påvirke nivå-plasseringen av enkelttidsskrift gjennom fagråd. Publisering er også et viktig tema i medarbeidersamtalene på enhetene. Flere institutt og sentre markerer bokutgivelser og publiserte artikler i faste faglig-sosiale sammenhenger.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det humanistiske fakultet

FORSKERUTDANNINGSMELDINGEN 2017

OPPFØLGING AV FAKULTETETS PRORITERINGER FOR FORSKERUTDANNINGEN. FORHOLDET MELLOM FORSKERUTDANNING OG FORSKNINGSSATSNINGER.

Forskerutdanningen er en viktig forskningsstrategisk ressurs og en integrert del av Fakultetets strategiske satsninger. Dette viser seg for eksempel ved at HF i 2017 ansatte flere stipendiater i tråd med strategiske satsninger; 4 til mellomalderforskning, 1 til medical humanities, og 2 til Fakultetets nye SFF Centre for Early Sapiens Behaviour.

Fakultetets Forsknings- og forskerutdanningsutvalg drøfter jevnlig problemstillinger knyttet til fakultetets forskerutdanning. I 2017 vedtok utvalget veiledende retningslinjer for artikkelbasert avhandling og for vurdering av studiepoeng i forskerutdanningens opplæringsdel. FFU delte også ut HF's årlige *Pris for unge forskere i humanistiske fag* for 2. gang i 2017.

Mot slutten av 2017 startet HF arbeidet med å forberede prosessen frem mot eget ph.d.-program. Fakultetet kommer i 2018 til å bruke denne prosessen til en gjennomgang av forskerutdanningen i sin helhet. Målet er å bedre kvaliteten på doktoravhandlingene, øke gjennomstrømmingen og kandidatenes konkurransevne på arbeidsmarkedet.

Hovedansvaret for å gjennomføre fakultetets forskerutdanning ligger likevel på grunnenhetene, og innenfor rammene av universitetets sentrale handlingsplan har enhetene stor frihet til å definere sine egne prioriteringer.

AHKR melder at de ønsker å diskutere forskergruppenes rolle, særlig i møte med stipendiatenes behov. Instituttet ønsker i løpet av 2018 å etablere en mentorordning for stipendiater rettet mot den praktiske siden av stillingen. Man tenker da særlig på med undervisningskomponenten.

FOF satser særlig på å styrke kandidatenes forutsetninger for å konkurrere om akademiske stillinger. I tillegg nevnes arbeidet med å opprette et nettverk som skal bestå av forskere og stipendiater ved samarbeidende institusjoner.

IF trekker frem konkrete forskningssatsninger som humanistisk migrasjonsforskning og språklæring/fremmedspråkdidaktikk, samt Lingclim-prosjektet og Aldringsprosjektet, som alle rekrutterte ph.d.-kandidater i 2017.

LLE framhever at instituttet har arbeidet med en egen handlingsplan for forskerutdanning som skal legges frem for instituttets FFU tidlig i 2018. Instituttet er opptatt av at gode system og strukturer må kombineres med faglig-sosial interaksjon, motivasjon og inspirasjon.

SKOK legger vekt på at de i tillegg til å ta ansvar for sine egne kandidater, også ønsker å styrke kjønnsperspektivet blant kandidater fra andre enheter ved UiB. Denne interessen skal ivaretas gjennom å tilby kurs som er relevante innenfor ulike deler av UiB forskerutdanning

SVTs fremste interesse er tverrfaglighet og vitenskapelig allmenndannelse. Målet er å utdanne kandidater til å inngå i kritisk dialog med fagfolk som arbeider innenfor aktuelle fagområder. Senterets forskergruppe innen vitenskapsteori skal styrke og videreutvikle kunnskapsbasen som danner grunnlag for undervisningstilbudene i vitenskapsteori ved UiB.

OPPTAK, GJENNOMSTRØMMING, FRAFALL, DISPUTASER OG UNDERKJENNINGER – KORT BESKRIVELSE AV SITUASJONEN OG PLANLAGTE TILTAK

I 2016 ble det tatt opp 20 nye kandidater til doktorgradsprogrammet ved Det humanistiske fakultet, deriblant 1 offentlig ph.d. (HF har i dag 2 slike). Tallet på oppnådde

grader var 23 (21 ph.d. og 2 dr.philos.). Korrigert for permisjon viser tallene at 9 kandidater leverte på normert tid eller tidligere, mens 3 leverte innen 6 måneder etter normert tid. 3 kandidater leverte mer enn 3 år på overtid.

2 ph.d.-avhandlinger ble underkjent i løpet av 2017 (1 for 2. gang), og 2 kandidater har trukket seg fra programmet lang tid etter at finansieringsperioden gikk ut.

Antallet avlagte doktorgrader (ph.d.) viser en liten nedgang i forhold til 2016 (23), og en klar oppgang i forhold til 2015 (16). Sett under ett vurderer Fakultetet fjorårets gjennomstrømming som normal, sammenlignet med tidligere år, men DBH rapporteringen for 2017 viser at bare 55% av kandidatene med oppstart høsten 2011 leverte innen 6 år etter opptak. Dette viser at det stadig er behov å styrke kvaliteten i forskerutdanningen ved Det humanistiske fakultet.

For å oppnå dette fortsetter Fakultetet å satse på tett oppfølging og god integrasjon i forskningsmiljøene. Det nye ph.d.-programmet vil være et viktig virkemiddel i så måte. En sterkere fokus på doktorgradsveiledningen er også nødvendig.

VEILEDEROPPLÆRING OG KARRIEREVEILEDNING – BESKRIVELSE AV SITUASJONEN OG PLANLAGTE TILTAK. BRUK AV PROFESSOR II STILLINGER SOM VEILEDERE.

Det gjennomføres ingen formell veilederopplæring i regi av fakultetet. Fakultetet satte likevel fokus på veiledning gjennom sine oppstartseminar for nye kandidater og deres veiledere, som ble gjennomført 2 ganger i 2017. I 2018 er målet å operasjonalisere e-kurset for veiledere som er utviklet ved Forskningsadministrativ avdeling.

Flere enheter melder om økt fokus på veiledning innenfor eksisterende rammer som egne veilederfora, og også gjennom fornying av eksisterende tiltak som oppstartmøte, medarbeidersamtale, midtveisevaluering, mesterklasse og sluttsamtale.

Det tilbys i liten grad karriereveiledning for stipendiater ved HF utover det som gis av den enkelte veileder, men flere enheter melder om større fokus også mot dette.

Ved HF er det ganske vanlig med ekstern biveileder. Ekstern biveileder får fastsatt honorar for veiledningen. Det er ellers bare ett registrert eksempel på bruk av professor II som veileder.

INTERNASJONALISERING – BESKRIVELSE AV SITUASJONEN, EVENTUELLE PLANLAGTE TILTAK FOR INTERNASJONAL REKRUTTERING OG FOR Å ØKE INTERNASJONALE OPPHOLD FOR PH.D.-KANDIDATENE

Det er et mål for fakultetet at så mange som mulig av fakultetets doktorgradskandidater skal gjennomføre et lengre utenlandsopphold i løpet av forskerutdanningen. Ansvaret for at dette skjer ligger hos veileder, forskningsmiljøet kandidaten tilhører og enhetens faglige ledelse. Interessen for utenlandsopphold er klart til stede, men de økonomiske ressursene oppleves av mange enheter som utilstrekkelige til at utenlandsopphold kan gjennomføres i ønskelig omfang.

Det forventes at våre kandidater skal være aktive på internasjonale konferanser, skaffe seg internasjonale nettverk, og også tildeles biveileder fra utenlandske universiteter i den grad det er mulig og ønskelig for den enkelte kandidat. I 2017 ble 43% av de godkjente ph.d.-avhandlingene skrevet på engelsk, noe som må tolkes som en ambisjon om å være aktiv på en internasjonal forskningsarena.

Når det gjelder rekruttering så er trenden at andelen utenlandske søkere til utlyste stipendiatstillinger er økende, og at kandidatgruppen blir stadig mer internasjonal.

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

UTDANNINGSMELDINGEN 2017

UTDANNINGSKVALITET

Status for igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye

HF la i 2017 ned et stort arbeid med program- og emnebeskrivelser i forbindelse med programporteføljeprojektet HF2018. Arbeidet besto i en systematisk gjennomgang av emneporteføljen i de involverte programmene. Prosessen var koordinert av fakultetet i samsvar med Utdanningsutvalgets plan for oppretting av nye program. Det ble arrangert seminar om oppretting av nye studieprogram der læringsutbyttebeskrivelser og sammenhenger mellom læringsutbyttebeskrivelser, læringsformer og vurderingsformer var sentrale tema. Alle berørte program og emner fikk tilbakemeldinger på bl.a. samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser og arbeids- og vurderingsformer fra fakultetet. I tillegg ble det gitt tilbakemeldinger fra den sentrale programopprettingskomiteen, i dialogmøter med alle fagmiljøene. Fakultetet var i jevnlig kontakt med instituttenes studieadministrasjon og undervisningskoordinatorer. Arbeidet har bidratt til en oppbygging av kompetansen knyttet til kvalifikasjonsrammeverket og studieprogramdesign hos undervisningsledelse og administrasjon.

Fakultetet har i 2018 satt av 1,5 million til en utdanningssatsing med fokus på gjennomstrømning og frafall generelt, og særskilte tiltak for lektorsatsing. Tiltakene er bistillinger, undervisningsassistenter, praksisemner, arealutbedring for masterlesesaler/studentarealer og studiekvalitetsarbeid i samarbeid med HSU.

Fagmiljøene benyttet seg dessuten av programsensorrapporter i HF2018. I 2017 mottok fakultetet programsensorrapporter fra kulturvitenskap, retorikk, engelsk, japansk og kinesisk.

Oppfølging av Studiebarometeret

Fakultetet gjennomførte i 2017 målrettede tiltak for å øke svarprosenten i Studiebarometeret. HF's resultater i Studiebarometeret var tema på fakultetslederkonferansen i februar og på Studieadministrativt seminar ved HF i mars. HF har gode resultater på indikatorene undervisning og veiledning, vurderingsformer og medvirkning. Her skårer vi høyere enn både UiBs snitt og nasjonalt snitt. Også på studieprogrammernes evne til å inspirere samt forventninger og læringsmiljø gjør vi det relativt sett godt. På praksis og relevans for arbeidslivet har vi svakere resultater enn både UiBs snitt og nasjonalt snitt. Sammenlignet med profesjonsutdanninger som medisin, odontologi, jus og psykologi er ikke dette overraskende resultater. Nettopp det at hoveddelen av HF's utdannelse ikke er profesjonsutdannelse skaper antagelig en etterspørsel etter synliggjøring av arbeidslivsrelevans. Instituttene har i dag flere tiltak på dette feltet. HF har allerede flere godt etablerte praksisemner, og arbeider for å opprette flere. Fakultetet ønsker å innarbeide arbeidslivstematikk i utdanningsløpene, i samarbeid med ressursene hos Sammen.

I Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen ser vi at også at lektorstudentene melder om at de har gode, studentaktive og varierte læringsformer. Her ser vi en overføringsverdi til andre fag og emner. Lærerutdanningen har høy prioritet ved HF og alle våre institutt er involvert i denne, enten et er gjennom lektorprogram, PPU eller etter- og videreutdanning.

PRAKSIS I STUDIENE

I lektorutdanningen er praksis en sentral del, og fakultetet har i tillegg praksisemner i flere fag. Vi har emnet Praktisk informasjonsarbeid og et emne på teatervitenskap ved LLE samt et feltkurs i arkeologi ved AHKR. Feltkurset i arkeologi foregikk i 2017 i Lærdal og her ble nærmiljøet invitert til åpen dag, noe som var en interessant erfaring. Arkeologistudentene har også anledning til å hospitere som feltarkeologer i Hordaland Fylkeskommune. AHKR har dessuten emnet Praksis i arbeidslivet for alle sine studenter. Dette er et populært tilbud hvor studentene får relevant praksis i arkiv og museum. Fransk ved IF har et praksistilbud for studenter på utveksling, FRANPRAX. I avsatte midler til strategisk utdanningssatsing ved HF i 2018 er forbedring av allerede eksisterende praksisemner og utvikling av nye et sentralt tiltak.

PORTEFØLJE OG DIMENSJONERING

Omdisponering av 73 studieplasser fra toårig master til 29 plasser på femårig lektorutdanning i historie og religionsvitenskap er implementert i 2018. Tall fra siste års opptak viser at PPU-utdanningen ikke etterspørres i like stor grad som den integrerte lærerutdanningen.

HF ønsker en omdisponering av 35 PPU-plasser til 7 lektorplasser med virkning fra høsten 2019. Fra samme tidspunkt ønsker fakultetet å innlemme spansk som fag 1 på MAHF-LÆFR med en opptaksramme på 10 plasser. HF vil ha dialog med Det psykologiske fakultet om konsekvenser for praksisplasser i lektorutdanningen.

Fakultetet er i dialog med SV om å opprette et integrert masterprogram i Philosophy, Politics and Economics (PPE) med oppstart høsten 2019. En forutsetning for oppstart av programmet er tildeling av nye studie-plasser i 2019.

Senter for vitenskapsteori ønsker å operette et internasjonalt Masterprogram i Vitenskap, teknologi og styring. AHKR ønsker å opprette et nettbasert, internasjonalt masterstudium om religiøse minoriteter. Disse initiativene vil vi eventuelt komme tilbake til med tanke på oppretting i 2020.

OPPFØLGING AV HANDLINGSPLANER

Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017

HF har også i 2017 fulgt opp denne handlingsplanen på alle områder. Alle HFs institutter er involvert i tilbudene omtalt under.

Innsatsområde A, UiB satser på skolen: Ved HF er det flere fag som særlig dekker dette innsatsområdet, både som forlengelse av tilbud vi har i lang tid og innenfor den nasjonale satsningen Kompetanse for kvalitet. Nordisk med sitt nettbaserte årsstudium i nordisk språk og litteratur, Prisme som er et videreutdanningstilbud rettet mot undervisere i norsk språk for barn og voksne med et annet morsmål. I 2017 ble det også tilbudt en spesialisering i undervisning rettet mot enten barn eller voksne. I 2018 vil det også starte opp et nytt videreutdanningstilbud i historie- og religionsdidaktikk for lærere, særlig rettet mot praksislærere i skolen, noe som vil heve didaktikk-kompetansen i skolen samtidig som det vil styrke lærerutdanningen. Kompetanse for kvalitet-kurs i spansk ble tilbudt første gang 2017 og det videregående kurset tilbys våren 2018. HF har dessuten de etablerte erfaringsbaserte masterprogrammene i undervisning (norsk og engelsk). Høsten 2017 startet nettarabisk og fortsetter med et videregående kurs i 2018. Vi har også nettilbud i kinesisk.

Innsatsområde B, UiB satser på offentlig sektor og organisasjoner i arbeidslivet: I 2017 har de etablerte tilbudene for Sykepleierforbundet og museumssektoren gått som planlagt. Ved behov kan emnene Etikk for helsearbeidarar og Forskningsetikk tilbys. Se også HERMOD under neste punkt.

Innsatsområde C, UiB skal tilby EVU innen UiBs strategiske profilområder: Emnet HERMOD: Kommunikasjon av forskning, kultur og forvaltning ble utviklet i 2017 og starter i 2018. Emnet er rettet mot arbeidstakere som jobber med kommunikasjon innenfor UiBs strategiske profilområder.

Innsatsområde D, UiB skal videreutvikle etterutdanningstilbudet: HF er alltid godt representert på Faglig-pedagogisk dag, så også i 2017. Det ble dessuten arrangert en egen fagdag for fremmedspråklærere i samarbeid med fagnettverket for VGS i Hordaland. Dagen var godt besøkt med over 100 påmeldte lærere som ga gode tilbakemeldinger. Som nevnt under A er Prisme under videre utvikling, og det er også utviklet et nytt tilbud i didaktikk for lærere.

Handlingsplan for kvalitet i utdanning 2017-2022

Fakultetet vil ha fokus på tydelig utdanningsledelse som en viktig del av kvalitetsarbeidet. Fakultetet anser studentmedvirkning i utforming og styring av programmene som svært viktig. Fakultetet er i dialog med HSU om prioritering av midler som er satt av til tiltak for bedring av gjennomstrømming og mot frafall.

Gruppemottak av studentene i studiestartuken vil fortsatt prioriteres for å legge til rette for en best mulig studiestart, et trygt sosialt miljø og tilhørighet fra studentenes første dag på studiet.

Fagene tysk og religionsvitenskap er med i pilotprosjektet Aktiv avmelding av utveksling for å få flere studenter til å reise på utveksling.

Arbeid med utvikling av meritteringsordning for undervisning er i gang og vil utlyses med sikte på tildeling første gang våren 2019.

Forskningsmelding for AHKR 2017

Prioriteringer og planer

Instituttet ønsker å fremme forskning av høy kvalitet på alle fagområder som blir dekket av instituttets fire fag, og legger vekt på å utvikle forskningen på grunnlag av de faglige interesser og initiativer som blir tatt av instituttets tilsatte. Vår hovedprioritering er dermed å sikre forskningstiden til de ansatte, og å legge til rette for å støtte deres forskningsinitiativer.

Instituttet har etablert flere tiltak for å stimulere til utvikling av forskningsprosjekter og publisering, som forskningsmidler og publiseringstøtte, noe både enkeltforskere og forskergrupper kan søke på. I tildeling av disse, blir det lagt særlig vekt på å fremme tiltak som kan føre til publiseringer. Dessuten utløser produksjon av publikasjonspoeng individuelle belønningssmidler.

Et viktig tiltak for å styrke forskningen er de flerfaglige forskergruppene. Disse har nå i stor grad funnet sin form, og fungerer i hovedsak godt, med noen fortløpende justeringer. Mye av instituttets forskning blir også foretatt av individuelle forskere utenfor forskergruppene som er knyttet til nasjonale og internasjonale nettverk og prosjekter. Gruppene fungerer som faglige møteplasser der forskerne får tilbakemeldinger på sine vitenskapelige arbeider, og danner et forskningsmiljø for ph.d.-kandidatene. Lederne av forskergruppene møter i instituttets forskningsutvalg (FU). En utfordring ved forskergruppesammensetningen er at flertallet av religionsviterne ikke er representert. Instituttet vil i løpet av 2018 ta opp spørsmålet om forskergrupper og gruppesammensetning på nytt, ikke minst i forlengingen av HUMEVAL. I forlengelse av denne prosessen vil også rammene og mandatet til FU nødvendigvis bli gjenstand for diskusjon.

Nytt i 2017 var at forskergruppene ikke lenger er garantert en grunnbevilgning på kr. 5.000 som før, men må søke om interne instituttmidler til spesifikke aktiviteter. Gruppene blir prioritert i fordelingen av interne midler, så langt det er hensiktsmessig. Denne ordningen vil bli videreført i 2018.

Instituttet legger vekt på sammenheng og helhet mellom forskning, forskerutdanning og formidling. Mange av instituttets ansatte er ettertraktede formidlere.

Tverr- og flerfaglige satsninger

Både forskergruppene og individuelle forskere har etablert tverr- og flerfaglige forskningsprosjekter, så vel eksternt som internt finansierte. Instituttets forskningsstøtte er dermed innrettet slik at den skal bidra til tverr- og flerfaglige satsninger.

Publisering

Instituttet har siden starten i 2007 vært blant enhetene med flest publikasjonspoeng ved UiB. Enkelte fag (religionsvitenskap) har hatt eksepsjonelt høye tall. I 2016 gikk antall publiseringspoeng noe ned for AHKR. Det er likevel ikke uvanlig at slike tall kan svinge en del fra år til år. DBH-tall for 2017 er ikke klare pr. dags dato. Foreløpige tall tyder på at tallene vil bli bedre enn de var i 2016.

Innenfor rammen av eksisterende ressurser, anser vi at de tiltak vi i dag har for å styrke publiseringen har gitt gode resultater.

Eksternfinansiert virksomhet og samarbeid med samfunns- og næringsliv

Volum for eksternfinansiert virksomhet (BOA) har økt siden oppstart i 2007. I 2016 lå budsjettvolumet på rundt 12 millioner kroner. I 2017 forventet man et noe høyere volum, men ble liggende på omtrent samme nivå som året før fordi digitaliseringsprosjektet brukte mindre enn forventet og er forlenget til 30.06.2018, samt at det ble ikke bokført noe på SFF (se under). De foreløpige prognosene for 2018 viser at volumet vil øke betraktelig til omlag 26,8 millioner kroner. Årsaken er først og fremst de nye prosjektene, beskrevet under.

Flere nye forskningsprosjekt startet opp ved AHKR i 2017. Blant dem UiBs nyeste Senter for fremragende forskning (SFF), Centre for Early Sapiens Behaviour (SapienCE).

Forskningsrådet annonserte den prestisjetunge tildelingen i mai, og ledet av arkeologiprofessor Christopher Henshilwood hadde SapienCE sin offisielle startdato 1. oktober. Senterets målsetning er å befeste UiB og Norges posisjon som verdensledende innen forskning på det tidlige menneskets opprinnelse. Det er en tverrfaglig satsning, som inkluderer forskere fra flere andre felt ved UiB, samt samarbeid med flere internasjonale partnere.

Et annet Forskningsråd-støttet prosjekt som hadde oppstart ved instituttet i 2017 er «The Future is Now: Temporality and Exemplarity in Climate Change Discourses», som ledes av professor i kulturvitenskap, Kyrre Kverndokk. Prosjektet, som skal undersøke samspillet mellom fortid, nåtid og fremtid i tre ulike typer klimadiskurser, blir støttet med rundt 9,8 millioner kroner. Den offisielle startdatoen var 1. april. Siden den tid har både en ny postdoktor og ph.d.-kandidat blitt tilsatt på prosjektet.

Flere historikere deltar også i forskningsprosjekt i samarbeid med næringslivet, blant annet prosjektet tilknyttet Oslo Børs historie som hadde oppstart januar 2017. Det bør også nevnes at instituttet i 2017 har for perioden 2018-2020 fått tilslag på et prosjekt innenfor NOS-HS-programmet for «exploratory» workshops.

«Ancient Cities», som er finansiert som et Strategic Partnership av ERASMUS+ hadde også oppstart i 2017. Prosjektet involverer arkeologi ved UiB og ved universitetene i Aarhus, Kiel, Birmingham, Paris 1, samt nettlæring ved Open Universiteit Nederlands. Prosjektet utvikler nettbasert læring om antikke byer og forsker på ulike måter å drive med nettbasert læring.

Instituttet har etablert rutiner for søking om eksternfinansierte prosjekter der det tilbys fagfelleevaluering og administrativ støtte for søkerne. Det ble sendt flere søknader til FRIHUMSAM og SAMKUL fra instituttet i 2017. Av dem nådde én opp. Ledet av førsteamanuensis i religionsvitenskap, Marie von der Lippe, ble et AHKR-basert prosjekt om gruppebaserte fordommer i skolen tildelt midler til to stipendiatstillinger under SAMKUL-programmet.

I tillegg til den eksternfinansierte virksomheten beskrevet over, har instituttet nylig også fått tilslag på ett Marie S. Curie-stipend. Dette er Sofie Laurine Albris fra Nasjonalmuseet i Danmark.

Styrker og svakheter

Vi vurderer det slik at instituttet har gode rutiner og gode ordninger for å støtte opp under de ansattes forskning, innenfor de rammer som er gitt. Instituttets ansatte publiserer på et jevnt høyt nivå og mottar jevnlig priser og andre utmerkelser. Det er et mangfold av gode forskningsmiljø på instituttet, og forskningstid søkes sikret med midler som instituttet har til rådighet, gjennom tildeling av forskningsterminer og ved å bruke timeregnskapet aktivt til fordele undervisningen.

Instituttet arbeider med å styrke søknadsmengden til EU, og instituttleder søker bl.a. gjennom medarbeidersamtaler å motivere aktuelle kandidater til å søke midler fra EU og andre kilder. Det finnes klart et utviklingspotensial når det gjelder søkning til eksternfinansierte prosjekter. Tiltak for å forbedre søknadskvalitet og å arbeide for at det for eksempel sendes flere søknader til EU er avhengig av at en del koordinering, prioritering og informasjon skjer gjennom, eller i samarbeid med, fakultetet. Instituttet vil også vurdere andre tiltak for å utvikle gode søknader, både i idéfasen og i slutfasen. Slike tiltak kan være å arbeide mer langsiktig med enkelte strategiske prosjektideer og å utvide tilbudet om fagfellevurdering av søknader. I denne sammenhengen har fakultetet kommet på banen med et program rundt strategisk forskningssatsing – et initiativ der individer eller miljøer med potensial for å lykkes i kamp om eksternfinansiering blir plukket ut og gitt ulike former for støtte. Instituttet har ved instituttstyrer meldt inn kandidater fra AHKR, men vi vet enda ikke så mye om omfanget av denne satsningen.

FORSKNINGSMELDING FOR 2017

Institutt for fremmedspråk

Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid

IF har som mål å bidra med forskningsbasert kunnskap på sentrale samfunnsområder. For å oppnå dette arbeider vi langsiktig for å utvikle og profilere instituttets kompetanse på to hovedområder: 1. *Forskning rettet mot globale samfunnsutfordringer* (med prosjekter innen migrasjon, aldring, religion/sekularitet, og klima- og fattigdomsdiskurser), 2. *Forskning innen språklæring og fremmedspråksdidaktikk*. I 2017 leverte instituttet søknader til NFR innen klimaforskning (Fripro), migrasjon (Unge forskertalenter), sekularitet (Unge forskertalenter) og utvikling av flerspråklig og flerkulturell identitet i skolen (NFR, egen utlysning). Ingen av disse fikk tilslag, men instituttet arbeider videre sammen med søkerne og fakultetet med sikte på neste søknadsrunde (2018). Som et ledd i instituttets egen satsing på de to hovedområdene ble det lyst ut øremerkede ph.d. og postdoktorstipend i 2017, og vi er nå i ferd med å ansette en postdoktor innen humanistisk migrasjonsforskning og to stipendiater knyttet til prosjektet om flerspråklig og flerkulturell identitet. Postdoktorstillingen skal bidra til å utvikle og styrke instituttets satsing innen humanistisk migrasjonsforskning på tvers av fag og disipliner, og også arbeide for økt samhandling med relaterte forskergrupper og prosjekter ved andre institutter og fakulteter (SKOK og SV-fakultetet).

Instituttet prioriterer også å bidra til UiBs fellelessatsinger, deriblant middelalderstudier og humanistisk forskning rettet mot helsefagene. I 2017 leverte instituttet en ERC-søknad (Starting Grant) innen middelalderstudier. Søknaden fikk ikke tilslag, men det vil bli søkt på nytt i 2018 både til NFR (Unge forskertalenter) og ERC. I 2016 fikk instituttet tildelt midler fra SAMKUL til et stort forskningsprosjekt innen humanistisk gerontologi ledet av Margery Skagen. Dette prosjektet er blitt ytterligere styrket i 2017 gjennom tildeling til en ny postdoktorstilling. Aldringsprosjektet, sammen med Kjersti Fløttums LINGCLIM-prosjekt viser hvordan humanistisk forskning inngår i større tverrfaglige satsinger, og bidrar med verdifull kompetanse innen tverrfaglig samarbeid. Også mange andre av instituttets forskningsgrupper- og prosjekter er tverrfaglige, og instituttledelsen har aktivt fremmet slikt samarbeid blant annet ved å etablere nye fora for erfaringsutveksling.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering

Forskningen ved IF er i stor grad internasjonalt orientert. De fleste pågående forskningsprosjekter ved instituttet involverer samarbeidspartnere ved andre forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Flere av prosjektene har også en tydelig samfunnsprofil som dels innebærer samarbeid med andre sektorer, for eksempel prosjekter innen utdanningsforskning (Nasjonale prøver og fagdidaktikk). Våre forskere har en bred internasjonal kontaktflate, deltar ved internasjonale konferanser og publiserer internasjonalt på ulike språk. Forskergrupper og prosjektgrupper ved instituttet inviterer gjesteforelesere fra

andre land, arrangerer konferanser med internasjonal deltakelse, initierer prosjektsøknader og publikasjoner med samarbeidspartnere og bidragsytere fra flere nasjoner, osv. Instituttledelsen har kontinuerlig fokus på å øke andelen av internasjonale publikasjoner, stimulere til økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer og –prosjekter med ekstern finansiering, samt fremme deltakelse i internasjonale mobilitetsprogrammer (NFR, Erasmus+ o.a.)

Status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsinger

Instituttet samarbeider med forskningsrådgiver og fakultetets BOA-gruppe for å gi informasjon og støtte til våre forskere i forbindelse med EU-finansierte satsinger. I 2017 leverte instituttet en søknad om et ERC Starting Grant. Denne arbeides det videre med fram mot ny frist i 2018. I tillegg arbeides det konkret for å utvikle ytterligere to ERC-søknader på litt lengre sikt (Starting og Consolidator Grants). Med hjelp av fakultetets ”verktøykasse” for forskningssatsing vil disse søkerne få anledning til å utvikle og styrke sin kompetanse som prosjektledere fram mot søknadstidspunktet.

Tiltak for økt publisering

Instituttet vektlegger publisering i poenggivende kanaler i forbindelse med tildeling av forskningsmidler. Belønningsmidler for oppnådde publikasjonspoeng tildeles dersom budsjettsituasjonen tillater det. Bokutgivelser og publiserte artikler blir markert i faste faglig-sosiale sammenhenger hvert semester. Publisering er også et viktig tema i medarbeidersamtalene. I 2016 innførte instituttet en ordning med 3-årige forskningsplaner og årlig rapportering av forskningsaktivitet (deriblant publisering) for alle vitenskapelig ansatte med forskningsdel i stillingen. Dette er med på å skape økt bevissthet om publiseringsplaner og strategier. Det er nødvendig med fortsatt fokus på registrering av publiseringskanaler i NSD og av publikasjoner i CRISStin. De foreløpige tallene for 2017 indikerer en klar økning i antall poeng fra 2016.

Randi Koppen
Forskningskoordinator

Jan A. Johansen
Forsknings- og formidlingskonsulent

FORSKNINGSMELDING 2017

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier – LLE

En handlingsplan for forskning er under utarbeidelse og blir lagt fram for FFU ved LLE i februar 2018.

Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid.

Tverrfaglig samarbeid er et prioritert område i LLEs strategiske plan for 2016 – 2022. Det NFR-finansierte prosjektet *Strafferettens fortellinger* har en tverrfaglig tilnærming, og det samme hadde de nylig avsluttede prosjektene *Contextual Aspects of Text Organization* og *Negotiating History: Photography in Sámi Culture*. De prosjektsøknadene som er under utvikling for årets FRIPRO-utlysning vil, hvis de går inn, føre til utstrakt faglig samarbeid med andre fagmiljøer innenfor humaniora så vel som samfunnsvitenskapelige fagmiljøer. Prosjektet *Frå handskriftsfragment til bokhistorie*, som var finansiert av Bergens forskningsstiftelses rekrutteringsprogram, har blitt sluttført og evaluert. Instituttets nye BFS- prosjekt, *Transformations of Medieval Law: Innovation and Application in Early Modern Norwegian Law Books*, legger opp til et samarbeid med det juridiske fagmiljøet ved UiB, og andre partnere ute.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering.

Internasjonale forskningssamarbeid er et prioritert område i LLEs strategiske plan for 2016 – 2022, og det satses blant annet på å gi støtte til forskningsopphold i utlandet og mottak av internasjonale gjesteforskere.

Både enkeltforskere, forskergrupper og eksternfinansierte forskningsprosjekter har et utstrakt samarbeid med andre institusjoner innenfor forskning og samfunnslivet ellers, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. LLE samarbeider med Universitetsbiblioteket, Det humanistiske fakultet og andre avdelinger ved universitetet om utvikling og forvaltning av forskningsressurser, som for eksempel Språksamlingane og Ludvig Holbergs skrifter.

Arbeidet med å etablere middelalderklyngen er godt i gang, og legger opp et bredt samarbeid med lokale, nasjonale og internasjonale aktører. Det latinske og norrøne fagmiljøet ved LLE har en sentral plass i denne satsingen. Det er allerede etablert et godt samarbeid for eksempel med Bryggen museum. Kunsthistorie har god kontakt med Universitetsmuseet.

Forskergruppen LaMoRe leder det nasjonale infrastrukturprosjektet CLARINO, og ledet INESS (sammen med UNI Research) fram til det ble avsluttet i juni 2017. LaMoRe deltar også i europeiske og nordiske nettverk. Samarbeidet med samfunns- og næringsliv blir også ivaretatt ved deltakelse i BTOs pilotprosjekt *Økt tjenesteinnovasjon*, på vegner av middelalderklyngen. Andre fagmiljøer som inngår aktivt i lokale, nasjonale og internasjonale nettverk er digital kultur, allmenn litteraturvitenskap, klassisk kunsthistorie, nordisk litteratur, nordisk språk og teatervitenskap. LLE stimulerer til internasjonalt samarbeid. Det er blant annet økt fokus på aktiv innrekruttering av forskere via internasjonale program, som for eksempel ERC (MCSA-Marie Curie), Humboldt-Stiftung og andre. Dette vil på kort sikt gi resultat i form av eksternfinansierte postdoktorer.

Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsinger

I alt tre postdoktorer begynner i stillinger ved LLE i løpet av 2018, 2 fra digital kultur og 1 fra norrøn filologi, finansiert med EU-midler (MCSA-IF Fellowship). Jill Walker Rettberg har fått EU-midler (ERC Consolidator Grants) for prosjektet *Machine Vision*.

I LLEs strategiske plan for 2016 – 2022 er det framhevet at instituttet skal utvikle gode interne prosesser som skal øke forskernes motivasjon for å søke om ekstern prosjektstøtte fra EU. Konkrete tiltak er foreslått i ovenfor nevnte handlingsplan for forskning.

Tiltak for økt publisering.

Økt publisering er et viktig punkt i LLEs strategiske plan for perioden 2016 – 2022. Dette blir fulgt opp med konkrete tiltak i tidligere nevnte handlingsplan for forskning. Et viktig tiltak er at vitenskapelige ansatte skal levere årlige forskingsplaner, blant annet med rullerende planer for publisering, som skal følges opp i medarbeidersamtaler.

FORSKNINGSMELDING FOF 2017

Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid

Vi har utstrakt tverrfaglig samarbeid som har pågått i en årrekke. Vi har aktivt samarbeid med samtlige av Universitetets fakulteter. Flere av disse tverrfaglige samarbeidsprosjektene inngår også i større internasjonale nettverk. I forhold til våre planer om et felles PPE (Philosophy, Political Science, Economics), skulle vi ønske oss flere spesifikke forskningsprosjekter som omfatter forskere fra alle tre av disse disipliner. Dette har dessverre vist seg vanskelig å få til uten ekstern press eller sentrale føringer. Dette vil kunne endres dersom Bergen får opprettet et PPE studieprogram.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering

Vi har hatt og har aktivt forskningssamarbeid med finansiering fra Nordisk Råd og EU. Oversikt over disse finnes i databasen over prosjekter. Vi er i gang med nye søkner om Nordisk samarbeid, og EU forskning er omtalt nedenfor. Når det gjelder forskning med hovedsamarbeidslandene for UiB, Brasil, USA, Japan, Kina, Sør-Afrika og India, har vi samarbeid med alle disse land. Wittgenstein/tekstteknologi gruppen har aktivt samarbeid med Brasil. Vi har to kinesiske doktorander ved FoF. En japansk postdoktor har oppholdt seg i ett år ved FoF. Det er et omfattende samarbeid med Kina innenfor forskningsetikk. Vi støtter et afrikansk nettverk av yngre forskere i bioetikk som koordineres fra Universitetet i KwaZulu Natal i Sør Afrika. Vi er i gang med å sette i gang et tilsvarende nettverk for India, med et planlagt første møte i Bangalore i desember 2018.

Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsinger

Vi har til nå ikke ønsket å satse spesifikt på å øke søknader til EU. I de siste årene har vi prioritert å heve nivået ved FoF ved nyansettelser av høyt kvalifiserte personer samt å heve forskningsnivået på personer som nylig er tilsatt, slik at vi kan få etablert et sterkt forskningsmiljø i filosofi i Bergen. Dette vil så i neste omgang gi et bedre utgangspunkt for søknader til EU. Dersom vi hadde brukt en stor del av våre ressurser og tid til søknadsforberedelse for EU ville vi ikke ha kunnet etablere forskergrupper på et nivå som vil kunne ha en rimelig sjanse for tilslag. Til tross for at vi ikke har satt i gang spesielle tiltak annet enn å ansette gode personer og stimulere til god forskning generelt, har vi fått uttelling på våre søknader om Marie Curie fellowships. Nå når vi har fått etablert et godt forskningsmiljø vil vi kunne satse på søknader for EU-finansierte prosjekter. I første omgang vil vi satse på ERC-søknader heller enn de store samarbeidsprosjektene i andre EU-programmer.

Tiltak for økt publisering

Vi har fokusert på bevissthet om publisering i tidsskrifter som ligger på et godt, internasjonalt nivå, og det har gitt resultater de siste år. Vi ser en økning på omkring 50% i publiseringen i bedre tidsskrifter dersom vi sammenligner årlig publisering perioden 2008 – 2014 med perioden 2015-2017. Vi regner med at denne trenden fortsetter. Vi planlegger å organisere et «publiseringsseminar» annethvert år, første gang i januar 2019, der vi inviterer redaktører fra gode internasjonale tidsskrifter for å orientere om publiseringsrutiner og hvordan artikler blir vurdert for publisering.

Vitenskapelig ansatte som deltar som evaluator i EU's søknadsbedømming

Ingen som instituttledelsen kjenner til.

Forskningsmelding SKOK

Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid.

SKOK skal fortsette arbeidet med å utvikle kjønnsforskning som et tverrfaglig felt, med en bred vifte av faglige tematikker og en særlig satsning på kjønns-teori i et historisk, flerkulturelt, postkolonialt og globalt perspektiv. Forskningen skal publiseres i fagfelle-vurderte publiseringskanaler, både disiplinbaserte og tverrfaglige.

En prioritert forskningstematikk ved SKOK er kjønn og migrasjon, og flere av senterets forskere er tilknyttet det NFR-finansierte prosjektet *Waiting for an uncertain future: the temporalities of irregular migration*. Prosjektet inngår i et av to satsningsområder ved SKOK, *Differentiated Citizenship*, og er et bidrag til UiBs strategiske satsning på migrasjon som en av pilarene innenfor Globale samfunnsutfordringer. SKOK jobber også med å utvikle tverrfaglig ekspertise innenfor det bredt definerte feltet humanistisk medisin, med utgangspunkt i det internasjonale nettverket *Gender, Body, Health* som SKOK er vertskap for. Dette inngår som et bidrag til UiBs strategiske satsning på helse som en av pilarene innenfor Globale samfunnsutfordringer og på å bidra med kunnskapsbase for FNs bærekraftsmål. Denne satsningen er også et direkte svar på at Humaniorameldingen etterspør humanistisk forskning som engasjerer seg mer direkte, kritisk og kreativt i globale samfunnsutfordringer, også i samarbeid med utvikling i teknologi og naturvitenskapene.

I 2017 har SKOK arrangert kurset 'Kjønnsperspektiv i forskning' for administrativt ansatte ved forskningsavdelingen ved UiB. Dette kurset tenkes videreført i 2018 med tilbud til forskere ved alle fakulteter. Det er også opprettet en nettside med ressurser for kjønnsperspektiver som er åpen for alle. Ansatte ved SKOK har deltatt på arrangementer hos NFR der denne problematikken har vært tema.

SKOKs mandat er å initiere, koordinere og gjennomføre kvinne- og kjønnsforskning innenfor ulike fagområder. 'Kjønnsperspektiv i forskning'-prosjektet styrker senterets mulighet til å gjennomføre sitt mandat for hele universitetet, samt UiBs mulighet til å være et foregangsuniversitet når det gjelder integrering av kjønnsperspektiv i forskning innen sine satsningsområder. Som Stanford-prosjektet *Gendered Innovations* har vist, er det stort potensiale for innovasjon og nytenking i integrering av kjønnsperspektiv i forskning.

Tverrfaglig samarbeid v/UiB

SKOK driver kontinuerlig strategisk arbeid overfor de ulike fagmiljøene ved UiB. Senterets status som tverrfaglig enhet er viktig, og det er derfor et pågående arbeid med å skape og/eller opprettholde gode forbindelser til fagmiljøer ved universitetet, også de miljøene som tradisjonelt ikke har en tydelig kjønnsfaglig orientering. Det ligger nedfelt i SKOKs reglement at vi skal arbeide opp mot alle UiBs fagmiljøer, og vi forsøker kontinuerlig å opprette faglige kontakter på tvers av tradisjonelle faggrenser.

SKOK har i 2017 deltatt i prosjektsøknader ved andre fakulteter og institutter og har i så måte ytterligere forsterket det tverrfaglige samarbeidet ved UiB.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering.

- SKOK er partner i den nasjonale forskerskolen i kjønnsforskning, som ble opprettet i 2009, og organiserer jevnlig ph.d.-kurs – ofte i samarbeid med andre institusjoner – som tilbys internasjonalt.
- SKOK deltar i et utvekslingsprosjekt over fire år, i samarbeid med Sverige, Ungarn og Sør-Afrika, finansiert av den svenske stiftelsen STINT. Prosjektet innebærer omfattende utvekslingsaktivitet med jevnlige workshops og forskningsopphold for phd -og postdoktorstipendiater.
- SKOK har en internasjonaliseringsavtale med Department for Gender, Sexuality, and Feminist Studies ved Duke University og Women's, Gender and Sexuality Studies ved Barnard/Columbia University i USA. Samarbeidet omfatter utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte, forskningssamarbeid og samarbeid om ph.d.-utdanning. Samarbeidet med Duke ligger blant annet i bunnen for en søknad om Marie Curie Global Fellowship som ble innvilget i januar 2016.
- SKOK har styrket samarbeidet med Sør Afrika (Witwatersrand University og University of Western Cape), gjennom SPIRE-midler. Samarbeidene omfatter utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte samt forskningssamarbeid.
- SKOK har ansvar for det nordiske nettverket "Gender, Body, Health". Dette er ledd i vår strategiske satsning innen feltet "Medical Humanities".
- SKOK er aktiv i å bygge opp et nytt globalt nettverk innen fremragende kjønnsforskning, "The International Research Association of Institutions of Advanced Gender Studies" (RINGS), som ble stiftet i oktober 2014.
- SKOK deltar i ulike fora, bl.a NFR, for å arbeide mot bredere integrering av kjønnsperspektiver i alle typer forskning.

Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsninger

SKOK var i 2017 partner i en søknad til H2020 som ikke ble innvilget. SKOK vil utforske mulighetene til å delta mer i H2020 framover, et tiltak er å registrere seg som partner i søknadsbasen ved aktuelle utlysninger. Satsingen om en bredere integrering av kjønnsperspektiver gjelder også mot EU finansierte satsninger og SKOK søker midler for å opprette en kompetansebase for dette. Senteret er invitert med på en H202 søknad med utlysning i 2019, og planlegger å bidra med å utvikle en kjønnskomponent i søknaden.

Tiltak for økt publisering

Den faglige staben ved SKOK publiserer jevnlig bøker, artikler i fagfellevurderte tidsskrifter og redigerte bøker, i tillegg til nasjonale og internasjonale populærvitenskapelige publikasjoner. Senterledelsen oppfordrer ansatte til å publisere i anerkjente publiseringskanaler (forlag og tidsskrift), og arbeider med å påvirke nivå-plasseringen av enkelttidsskrift gjennom fagrådet. Ved å arbeide målrettet på dette punktet, tror vi at vi kan høyne senterets uttelling i publikasjonspoeng. Vi arrangerer også årlige InPrint events for å markere publikasjonene fra året som gikk.

Forskningsmelding 2017 – SVT

Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid

All forskningsvirksomhet ved SVT er i utgangspunktet av tverrfaglig karakter. Dette byr selvfølgelig på en rekke faglige utfordringer, særlig for et lite miljø som SVT. Her har senteret bevisst satset på å pleie gode samarbeidsforhold med andre enheter på UiB, samt enheter ved utenlandske universiteter.

Som et ledd i den tverrfaglige satsingen har SVT å tatt initiativ til at senteret kan ha en beredskapsfunksjon ved hele UiB i forhold til ELSA (Ethical, Legal and Social Aspects of science and technology)/RRI (Responsible Research and Innovation). Forskningens samfunnsansvar, ELSA og RRI har blitt stadig viktigere forskningspolitiske prinsipper. SVT er allerede et sentralt element i UiBs forskningsbaserte beredskap på dette feltet, men vi ønsker en ytterligere satsing som kan tjene undervisningsbehov, forskningsbehov og behov for institusjonell utvikling knyttet til ansvarlig forskning og innovasjon ved UiB. SVT-forskere besitter betydelig kompetanse i forhold til ovenfor nevnte felt, og i tillegg også knyttet til tverrfaglige samarbeid med en rekke vitenskaps- og teknologi-områder. Derfor er senteret også involvert i SFF CCBIO, flere BIOTEK2021-prosjekter mm. Det er også grunnen til et sterkt og viktig engasjement i BOA teamet opprettet for å styrke UiB sitt eksternt finansierte forskningsvirksomhet. Denne typen kompetanse vil i større grad bli etterspurt i og med at Horizon 2020, og også NFR, gjør RRI til et obligatorisk tversgående prinsipp. Prosjekter som ikke besitter denne typen kompetanse vil derfor kunne ekskluderes fra deltakelse i Horizon 2020 og store NFR-programmer.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering

SVT har et utstrakt samarbeid med andre forskningsinstitusjoner, samfunns- og næringsliv lokalt nasjonalt og internasjonalt gjennom våre mange forskningsprosjekter. De fleste av våre eksterntfinansierte prosjekter inkluderer samarbeid med en lang rekke partnere med flere forskningsmiljø både lokalt, nasjonalt og internasjonalt særlig i Europa, Nord-Amerika og Asia.

Senteret er i gang med en rekke prosjekter i H2020 både som koordinator og som partner. CANDID (Checking assumptions and promoting responsibility in smart development projects) der SVT er koordinator. HEIRRI (EU H2020) om undervisning av RRI i høyere utdanning, SYNENERGENE (EU FP7) om syntetisk biologi, MAGIC om governance av komplekse systemer, PARENT (EU H2020) om smarte løsninger i energisektoren, AQUAFLY og SALMOSTERILE (NFR), begge om teknologiske forbedringer innen lakseoppdrett, TRACKS (NFR) om klimatilpasninger i Nord-Bangladesh basert på citizen science, NORZYMED om styrking av enzymteknologi med en ELSA del. Et prosjekt om forskningsintegritet i Norge (RINO) er startet opp og det er ansatt en forsker på heltid på dette prosjektet. RINO er et samarbeidsprosjekt med flere forskningsinstitusjoner i Norge. SVT er dessuten partner i et Horisont2020 prosjekt om integritet i forskning (ENERI) som hadde oppstart i 2016. I tillegg til disse prosjektene der SVT har hatt sentrale oppgaver, har vi også en rekke mindre eksterntfinansierte prosjekter med midler både fra inn- og utland, som vil bidra til å styrke både nasjonale og internasjonale samarbeidsrelasjoner.

Flere av prosjektene innebærer samarbeidspartnere både fra næringslivet og ulike samfunnsaktører. For eksempel er ERA-net prosjektet Co-Cli-Serv (Co-development of place-based climate services for action) et prosjekt med samarbeidspartnere fra fem europeiske forskningsinstitusjoner samtidig som man samarbeider med Bergen kommune og aktører innen turistindustrien. I prosjektet PARENT er også Bergen kommune og teknologibedrifter involvert i tillegg til de internasjonale samarbeidspartnerne.

Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsninger

SVT har i en årrekke satset på EU-finansierte forskningsprosjekter og har i stor grad lyktes med dette. Senteret har mobilisert ift utlysningene innen Horizon 2020 Marie-Curie programmet, ERA-net og ERC, og vi har investert arbeid i systematisk kartlegging av relevante utlysninger for vår stab og profil, noe som har gitt senteret god uttelling men likevel arbeides det kontinuerlig for å forbedre søknadsrutiner. Det ble det sendt en rekkesøknader til EU i 2017, men foreløpig er bare ett Marie S. Curie-prosjekt finansiert. Flere forskere ved senteret er aktive i UiBs sentrale BOA gruppe, og understøtter søknadsprosesser om eksterne midler. Som et ledd i dette BOA arbeidet har SVT bidratt med kompetanse på flere søknader sendt fra ulike fagmiljø ved UiB uten at vi har vært partnere i disse. -.

Tiltak for økt publisering

SVT har satt som mål å øke den vitenskapelige produksjon til å nå et gjennomsnitt på minst 2 artikkelpublikasjoner per ansatt per år. Det vil bli lagt vekt på administrativ og faglig oppfølging av de ansattes publiseringsaktivitet. Det vil bli lagt til rette for en større grad av sampublisering der bidragene skal diskuteres internt for å høyne kvalitetsnivået. Det ukentlige internseminaret ved SVT vil ha en viktig funksjon i dette arbeidet.

Vi ber enhetene vedlegge en oversikt over vitenskapelig ansatte som deltar som evaluator i EU's søknadsbedømming.

Forskerutdanningsmelding for AHKR 2017

Prioriteringer og planer

Instituttet har en langsiktig prioritering om å gi rom for forskerutdanning av høy kvalitet innen alle fagområder dekket av instituttets fire fag. Dette skjer gjennom åpne utlysninger der tilsetninger skjer basert på individuell kvalitet, og i tilknytning til forskergrupper og forskingsprosjekter ved instituttet.

Instituttet legger vekt på forskergruppene som det viktigste forumet for forskerutdanning. Vi ønsker primært at stipendiater skal være tilknyttet en forskergruppe, men uten å gjøre dette til et formelt krav. Dette fordrer både at det finnes forskergrupper som er relevante for alle stipendiater og at forskergruppene er innrettet på en slik måte at det blir gitt mulighet for fremlegging og diskusjon av avhandlingsarbeidet. Forskergruppene på AHKR fungerer på ganske så ulik måte, og vi vil i løpet av 2018 gå i gang med en diskusjon om rollen til forskergruppene – ikke minst med hensyn til stipendiaters behov.

Instituttet ønsker i løpet av våren 2018 å etablere rammer for en mentorordning. Dette er tenkt som en ordning for å hjelpe stipendiater med de mer praktiske sidene av stillingen. Med bakgrunn i tilbakemeldinger fra stipendiater, vil det først og fremst dreie seg om undervisningskomponenten. Oppstartsseminarene med nye stipendiater vil i denne sammenhengen være et viktig forum, men vi tenker oss også at veilederforum kan fungere som en arena for diskusjon og utveksling av erfaringer (se nedenfor).

Gjennomstrømming

I 2017 disputerte 7 kandidater for doktorgraden, en av disse var dr.philos. Tre av doktorgradene var avlagt i historie, to i arkeologi, en i kulturvitenskap og en i religionsvitenskap. En av kandidatene fullførte graden på normert tid. Dette er færre avlagte doktorgrader enn tidligere år.

En avhandling ble underkjent i 2017. Dette var en andre gangs underkjenning. Instituttet har prosedyrer, i form av individuelle tiltak, for å håndtere og følge opp kandidater som har fått avhandlingen sin underkjent. I tillegg ser vi at midtveiseevalueringer og sluttseminarer bidrar til å fange opp eventuelle problemer, slik at vi kan sette inn tiltak for å hjelpe kandidatene etter behov så tidlig som mulig. For å sikre at stipendiatene kommer i gang med skrivningen så fort som mulig, inviterer instituttet nye stipendiater til et oppstartsmøte der instituttet gir kandidaten den nødvendige faglige hjelpen man trenger for å komme tidlig i gang med skrivningen. I tillegg vil forskerutdanningskonsulenten være tilstede å gi den nødvendige praktiske administrative informasjonen.

Nytt fra 2017 er at en ved innkalling til midtveiseevaluering krever tekst fra kandidaten. Dette er for å få en oversikt over prosjektet med hensyn til tekstproduksjon. Komiteen ønsker at kandidaten leverer analysekapitler fra avhandlingen, men det kan også være tekst i mer skisseaktig form. Instituttet setter av midler til sluttseminarene, som er et tilbud til alle instituttets ph.d.-kandidater, også eksterne kandidater, og vi ser at dette nå er en etablert praksis og fungerer godt.

Det ble ansatt to nye stipendiater i 2017. En stipendiat på et NFR finansiert prosjekt og en stipendiat knyttet til fakultetssatsningen på middelalder. AHKR har per 16.01.2018 totalt 45 kandidater innskrevet på ph.d.-programmet; 14 knyttet til arkeologi, 18 til historie, 5 til

kulturvitenskap og 8 til religionsvitenskap. 21 av disse er stipendiater med arbeidsplass på instituttet.

Det brukes betydelige ressurser til veiledning, og i underkant av 30 av instituttets ansatte fungerer som hovedveiledere.

Veilederopplæring

Vi har med ujevne mellomrom arrangert veilederforum for de ansatte. Vi oppfatter det slik at dette forumet fungerer godt til å diskutere aktuelle problemstillinger for våre veiledere, og dekker behovet for veilederopplæring ved instituttet. I den sammenhengen vil det også kunne fungere som en arena for diskusjon av en utvidet mentorordning (se ovenfor).

Internasjonalisering

Instituttet har en reisestøtteordning som skal gi ph.d.-kandidater mulighet for et lengre utenlandsopphold, knyttet til feltarbeid eller andre former for datainnsamling i forbindelse med prosjektarbeidet. Noen kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter, og får slik tilgang til et internasjonalt nettverk. Tilsatte ved instituttet fungerer også som biveiledere til ph.d.-studenter ved utenlandske universiteter. Dette bidrar også til internasjonalisering av fagmiljøene, og det er viktig at de støtteordninger som finnes for slik mobilitet inn til UiB så vel som ut fra UiB, opprettholdes og styrkes. Det er ønskelig at alle instituttets kandidater skal delta på internasjonale konferanser i løpet av stipendiatperioden, og dette blir i stor grad gjennomført.

Publisering

Ved AHKR skriver de fleste stipendiatene monografier. Mange publiserer likevel artikler eller kronikker i tillegg. Dette ser vi på som utelukkende positivt, så lenge det ikke går ut over avhandlingsarbeidet.

Forskerutdanningsmelding for 2017

Institutt for fremmedspråk

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger.

Ph.d.-kandidatene ved IF fikk i 2017 tilbud om opplæring i regi av to lokale forskerskoler (organisert i samarbeid med LLE): *Forskerskolen i språkvitenskap og filologi* og *Forskerskolen i Litteratur, kultur og estetiske fag*. *Forskerskolen i fagdidaktikk* ble besluttet nedlagt i 2017 grunnet for få stipendiater og manglende ressurser. Forskerskolene tilbyr regelmessige avhandlingsseminar med tilbakemelding på tekst. I tillegg organiserer de mesterklasser for viderekomne kandidater. Det ble til sammen gjennomført 7 mesterklasser ved de to forskerskolene for IF og LLE-stipendiater i løpet av 2017, et tilbud kandidatene har vært svært godt fornøyd med. Det har også vært arbeidet med å utvide tilbudet som gis i regi av de lokale forskerskolene til å omfatte ulike former for karriereveiledning og kompetanseutvikling (prosjektutvikling, søknadsskriving og intervjuutøring, publiseringsstrategi, kunnskap om mobilitet/internasjonalisering, osv). Dette er under utprøving med tanke på videre utvikling. Noen av ph.d.-kandidatene er også tilknyttet en eller flere forskergrupper, men disse gruppene har ikke særskilt ansvar for forskerutdanning.

Instituttet har utviklet en god prosedyre for gjennomføring av midtveisevalueringene. Instituttet får anledning til å vurdere kandidatens progresjon og sette inn eventuelle tiltak, for eksempel ved å oppnevne en biveileder eller anbefale at kandidaten melder seg til en mesterklasse. Kandidater som ikke har ønsket progresjon må levere en revidert framdriftsplan til godkjenning og følges opp av forskningskoordinator blant annet gjennom et nytt evalueringsmøte etter 6 måneder. I 2017 ble det gjennomført 2 midtveisevalueringer. Også i 2018 vil tallet være forholdsvis lavt. Opptaket av nye stipendiater i 2017 og 2018 blir langt større enn de foregående år og dermed vil også antall midtveisevalueringer øke framover.

Praksisen med framdriftsrapportering fungerer også godt. Rapportene fra kandidat og veileder blir gjennomgått av forskningskoordinator og forskningskonsulent, problemområder blir identifisert og fulgt opp av forskningskoordinator i samarbeid med aktuelle veiledere.

De fleste av instituttets stipendiater var innkalt til medarbeidersamtale i løpet av 2017. Samtalen følger UiBs mal og munnar ut i en rapport som danner grunnlag for neste samtale samt iverksetting av eventuelle tiltak/planer (problemløsning, kompetanseheving, osv.)

Stipendiathjemlene ved IF lyses stort sett ut åpent. Bakgrunnen for denne praksisen er at man i størst mulig grad vil støtte forskertalenter og prosjekter som viser høy grad av originalitet og kvalitet. Samtidig har instituttet fulgt opp egne forskningssatsinger gjennom øremerkede utlysninger både i 2016 og 2017 (humanistisk migrasjonsforskning og språklæring/fremmedspråkdidaktikk). I tillegg har Fløttums LINGCLIM-prosjekt og Skagens Aldringsprosjekt rekruttert Ph.d.-kandidater i 2016 og 2017.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne

Instituttet hadde i 2017 18 fullfinansierte stipendiater, herav 1 på eksterntfinansiert prosjekt (NFR). I tillegg kommer 4 kvotestipendiater. Det er også registrert 11 kandidater som arbeider med sine avhandlinger etter avsluttet stipendperiode. Tallet på gjennomførte disputaser i 2017 var 5. Stipendiatene ved instituttet følges opp gjennom veiledning, framdriftsrapportering, årlige medarbeidersamtaler og midtveisevalueringer. I løpet av siste år er det satt inn individuelle tiltak for noen kandidater for å sikre framdrift (oppnevning av biveileder, ekstra veiledningstiltak, mesterklasser, osv.). Alle nye stipendiater og veiledere innkalles til et oppstartsmøte med fagkoordinator der rammene for opplæring, veiledning og pliktarbeid gjennomgås. I tillegg blir stipendiatene kalt inn ved utgangen av stipendperioden for å sikre at alle har en plan for fullføring, også om de ikke leverer i løpet av stipendperioden. Tidlige stipendiater som fremdeles arbeider med avhandlingen er blitt kontaktet av forskningskoordinator og har fått tilbud om ulike former for støtte.

Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak. Bruk av professor II-stillinger som veiledere

Instituttet har fulgt opp STIP-HFs rapport om veiledningen ved fakultetet i flere møter i FFU. Instituttet har arbeidet videre med veiledningsproblematikk ved å arrangere to felles seminarer for veiledere og kandidater i 2017. Noen av våre ansatte har gjennomført veilederopplæring i regi av Uniped eller andre aktører. Instituttet oppmuntrer aktivt til at flere skal benytte seg av slike tilbud.

Karriereveiledning er ett av temaene som tas opp i medarbeidersamtalene med Ph.d.-kandidatene. Kandidatene blir spurt om karriereplaner og informert om muligheter for kompetanseutvikling og behov for CV-bygging. Som nevnt ovenfor prøver instituttet ut et tilbud om karriereutvikling i regi av de lokale forskerskolene.

Flertallet av stipendiatene har to veiledere. Eksterne veiledere hentes fra andre institusjoner i Norge eller utenlands og lønnes på timebasis. Instituttet har for tiden ingen professor II-stillinger og dermed ingen veiledere i denne kategorien.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Instituttet har svært mange internasjonale søkere til utlyste ph.d.-stipend og en høy andel stipendiater med utenlandsk bakgrunn. Mange av våre stipendiater har forskningsopphold utenlands og ved utenlandske institusjoner i forbindelse med felt- og arkivarbeid, prosjektdeltakelse, kurs og veiledning. IF oppmuntrer til at ph.d.-kandidatenes prosjektperiode skal inkludere et utenlandsopphold. Dessverre har ikke instituttet ALLTID midler til å støtte slike oppholdøkonomisk. Kandidatene finansierer utenlandsopphold hovedsakelig over driftsmidlene og gjennom tilskudd fra Meltzerfondet.

Randi Koppen
Forskningskoordinator

Jan A. Johansen
Forsknings- og formidlingskonsulent

FORSKARUTDANNINGSMELDING 2017
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium – LLE

Oppfølging av fakultetet sine prioriteringar for forskarutdanninga. Tilhøvet mellom forskarutdanning og forskingssatsingar.

LLE har stort fokus på innsatsområda som Handlingsplan for forskarutdanning 2016–2022 inneheld: rekruttering, akademisk utvikling, karriereutvikling, doktorgradsrettleggning, internasjonalisering og styrking av innovasjonspotensial. Instituttet arbeider systematisk med vidareutvikling og kvalitetssikring av ph.d.-opplegget og best mogeleg tilrettelegging for ph.d.-kandidatane. I haustsemesteret har ei arbeidsgruppe jobba med ein handlingsplan for forskarutdanninga som vert lagt fram for FFU i februar 2018.

Skal kvaliteten aukast, er det ikkje nok å arbeida med system og strukturar, ein må ha fokus på dei individuelle stipendiatane og forskarane: Det gjeld å skapa rom for danning, kreativ nytenking og individuell profilerande utvikling, begeistring og arbeidslyst. Utover arbeidet med strukturane har LLE med andre ord fokus på stimulerande fagleg-sosial interaksjon, motivasjon og inspirasjon i den direkte kontakten med stipendiatane, rettleiarar og andre aktørar.

Opptak, gjennomstrøyming, fråfall, disputasar og underkjenningar – kort skildring av situasjonen og eventuelle tiltak for å betra desse parameterane.

2017 har vore eit godt år for LLE med heile ti nye kandidatar i forskarutdanningsprogrammet. Dei fleste kandidatane er tilsette som stipendiatar ved fakultetet, men me har og tatt opp to eksterne kandidatar (ein er tilsett som stipendiat ved Universitetsmuseet og ein er tilsett ved Helse Bergen med finansiering frå NFR-ordninga «Offentleg sektor-ph.d.»). Instituttet arbeider for auka ekstern finansiering, og i samband med nytt ERC-prosjekt får instituttet tre eksternfinansierte stipendiatar i 2018.

I 2017 hadde LLE ni disputasar; det vart i tillegg levert inn fire avhandlingar for vurdering. Dette er relativt gode tal for instituttet. Kandidatar med ordinær sluttdato i 2017, som ikkje har levert inn avhandling for vurdering på normert tid, vert følgde opp ved instituttet. Prosedyrar for oppfølging er iverksette i 2017, og instituttet arbeider for å ha tett kontakt med kandidatar som «går over tida» (gjeld kandidatar tatt opp etter ph.d.-forskrifta frå 2013).

Instituttet har framleis nokre kandidatar som har vore lenge i forskarutdannings-programmet. Tettare oppfølging av desse kandidatane vert iverksett. Dei som eventuelt ikkje viser interesse for framdrift i avhandlingsarbeidet, vil verta kontakta for mogleg utskrivning av forskarutdanningsprogrammet. Instituttet ønskjer eit samarbeid med fakultetet om desse prosessane.

Elles kjem LLE til å setja i verk nye tiltak for å betra gjennomstrøyminga i forskarutdanninga. Fleire tiltak er skisserte i utkast til handlingsplan for forskarutdanning ved instituttet, og nokre forslag til nye tiltak kan nemnast:

- tiltak for å sikra at kandidatane vert godt integrert i fagmiljøet tidleg i ph.d.-perioden
- større fagleg tyngde i midtvegsevalueringa
- tilbod om meisterklasse/sluttseminar til alle ph.d.-kandidatar
- utvikla retningsliner kring planlegging av stipendiatane sitt pliktarbeid slik at pliktarbeidet ikkje hindrar gjennomføring på normert tid

Rettleiaropplæring og karriererettleiing – skildring av situasjonen og planlagde tiltak. Bruk av professor II-stillingar som rettleiarar.

Instituttet har fokus på rettleiing i møte med ph.d.-kandidat og rettleiar(ar) tidleg i kandidaten sin ph.d.-periode. I 2017 vart det etablert Rettleiarforum ved instituttet. Fyrste møte vart halde i april 2017, og nytt møte i Rettleiarforum er under planlegging. Det vert lagt opp til erfaringsutveksling og diskusjon av aktuelle problemstillingar, og me håpar at rettleiarforumet vil dekkja behovet for rettleiaropplæring ved instituttet. Instituttet ser positivt på dei fakultære og UiB-sentrale tiltaka som vert gjort i samband med rettleiaropplæring og vil støtta aktivt opp om tilbod som kjem derfrå.

Dei fleste ph.d.-kandidatane våre har to rettleiarar, og ofte er siderettleiar ekstern. Bruk av professor II-stillingar som rettleiarar har ikkje vore vanleg ved instituttet.

LLE gjer ein auka innsats for å leggja betre til rette m.o.t. den vidare karriereplanen. Informasjon vert gjeven innanfor rammene av forskarskuleaktivitetene; i tillegg vil LLE gjera rettleiarane og medlemmane i forskar- og prosjektgruppene merksame på at det er viktig å gje ph.d.-kandidatane gode råd på dette feltet.

Internasjonalisering – skildring av situasjonen, eventuelle planlagde tiltak for internasjonal rekruttering og for å auka internasjonale opphald for ph.d.-kandidatane

Instituttet har ein relativt stor internasjonal søkjarmasse til utlyste stipendiatstillingar. Ved siste utlysing (søknadsfrist 6.8.2017) var over halvdelen av søkjarane busette utanfor Noreg. Av dei ti nye ph.d.-kandidatane i 2017 har fire internasjonal bakgrunn.

Instituttet oppmodar alle nye ph.d.-kandidatar sterkt om å vurdere eit utanlandsopphald i ph.d.-perioden, og det vert lagt til rette for dette ved planlegging av stipendiatane sitt pliktarbeid. På grunn av den økonomiske situasjonen har instituttet måtta avvikla ordninga med reisestøtte for stipendiatar og stipendiatane er såleis avhengig av støtte frå eksterne kjelder. I studieåret 2017/2018 er to ph.d.-kandidatar på lengre utanlandsopphald, ein ved Københavns Universitet og ein ved University of Berkeley.

Elles har fleire av ph.d.-kandidatane ved LLE siderettleiar ved eit utanlandsk universitet, noko som bidreg til å utvida kandidaten sitt internasjonale nettverk. Det er ønskjeleg at alle ph.d.-kandidatane på instituttet skal vera med på ein eller fleire internasjonale konferansar, og dei aller fleste får denne erfaringa i ph.d.-perioden. Instituttet husar jamleg internasjonale gjester, også ph.d.-kandidatar. Det vart organisert ein internasjonal postgrad-konferanse i norrønt (22 ph.d.-kandidatar, 1 MA-student, + rettleiarar). Siste året har me motteke ein ph.d.-kandidat på lengre opphald ved LLE (frå Ghent University) og me ser at det vert knytt kontakt mellom gjestene og våre ph.d.-kandiatar.

FORSKERUTDANNINGSMELDING FOF 2017

Oppfølging av fakultetets prioritering for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.

FoF har nå gjennomført revisjon av forskerutdanningen for å gjøre våre PhD-kandidater mer kompetitiv på det internasjonale arbeidsmarked. I dagens situasjon har en person med PhD i filosofi liten sjanse for fast tilsetning i en akademisk stilling, både i Norge og i utlandet, fordi de mangler grunnleggende kunnskap i filosofi som sammenlignet med PhD-utdanning fra utlandet. Vi har derfor økt kravene i opplæringsdelen slik at alle gjennomgår omfattende grunnkurs i områder av filosofien som er utenfor emnet for doktoravhandlingen. I tillegg er vi i gang med å forbedre masterutdanningen slik at de som planlegger å gå videre til en PhD får bedre kvalifikasjoner ved opptak. Dessverre har vi i dagens ordning fremdeles 15 stp som ikke er relevante for våre PhD-kandidater (vitenskapsteori og overførbare ferdigheter). Forhåpentligvis vil den nye fakultetsspesifikke PhD løse dette problemet.

FoF følger opp UiBs satsing på tverrfaglig forskning og internasjonalisering. Vi har flere doktorgradskandidater med utenlandsk finansiering som tilbringer en del av sin doktorgradsutdanning her (for tiden to fra Kina). En doktorand har nettopp disputert ved Det medisinske fakultet med veiledning fra FoF. Og FoF har tilsatt en stipendiat i Medical Humanities. Flere av våre stipendiater har hatt og har prosjekter med direkte relevans for universitetets satsingsområder, spesielt globale utfordringer.

Vi er i gang med å opprette nettverk som består av forskere og stipendiater ved samarbeidende institusjoner. Et slikt nettverk er allerede i gang i språkfilosofi/logikk med deltagere fra flere europeiske universiteter. Veiledere og stipendiater fra samarbeidene universiteter møtes regelmessig. Nettverket finansieres via bilaterale Erasmusavtaler. Samlingene finner sted i en rotasjonsordning ved samarbeidende universiteter.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser, og underkjenninger. Beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parametrene

Vi har ifølge HUMEVAL for få stipendiater i forhold til størrelsen på vårt vitenskapelige miljø, men dette er på grunn av relativ lav tildeling av stipendiathjemler fra fakultetet. Vi har ikke hatt noen underkjenninger. Vi har i den siste tiden hatt tilnærmet normal gjennomstrømming og intet frafall. Det er fremdeles et etterslep av noen som har begynt sitt PhD-arbeid for over ti år siden. Vi ser det ikke som nødvendig å sette i gang spesielle tiltak her ved FoF.

Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak. Bruk av professor II som veiledere.

Vi har et veilederforum ved instituttet, men ingen formell veilederopplæring. Vi har begynt prosessen med å sette i gang systematisk karriereveiledning for personer i rekrutteringsstillinger. Vi har aktivt brukt våre to professor II personer til veiledning.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d. kandidatene.

Vi rekrutterer internasjonalt, og får et stort antall internasjonale søkere. To av våre fire siste PhD-kandidater er utlendinger. Vi deltar i ett europeisk PhD-nettverk, og planlegger ytterligere nettverk. Dersom vi har problemer er det å rekruttere kvalifiserte norske PhD-kandidater. Gitt markedet, vil vi også kunne heve nivået på søkere fra utlandet dersom vi satte i gang en mer offensiv annonsering av vårt PhD-program. Dette er under vurderingen, men må avveies i forhold til økt arbeidsbelastning for søknadsbehandling. Våre PhD-kandidater har nesten uten unntak utenlandsopphold og vi ser ikke behov for å sette i gang spesielle tiltak der.

Forskerutdanningsmelding fra SKOK 2017

Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.

SKOK legger vekt på å øke veiledningskompetansen i staben og å skape et sterkt fagmiljø for ph.d.-kandidater. Alle SKOKs stipendiater er tilknyttet forskergruppen ved SKOK («Kjønnsforskningens grunnlagsproblemer»), og eventuelt også andre grupper eller klynger med felles forskningsinteresser. SKOKs stipendiater er også tilknyttet den nasjonale forskerskolen for kjønnsforskning.

SKOK arbeider kontinuerlig med å skape gode vilkår for trivsel og produktivitet, både faglig og sosialt, og forsøker å være lydhør for de signalene stipendiatene gir. SKOK skal skape vilkår for teoretisk, kritisk, global og historisk tenkning, og gjøre ph.d.-kandidatene i stand til å bidra til den internasjonale forskningsfronten. Vi avholder midtveisevaluering og sluttseminar, som vi mener er gode tiltak for å øke gjennomstrømmingen. Både veileder og senterleder deltar i karriereveiledning for ph.d.ene blant annet gjennom medarbeidersamtaler.

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.

Målet for forskerutdanningen ved SKOK er både å utdanne kandidater med ph.d. innenfor kjønnsforskningsfeltet, og å styrke kjønnsperspektiver blant ph.d.'er som jobber innenfor HF-fakultetets og UiBs ulike forskningssatsninger.

SKOK arrangerer regelmessig egne ph.d.-kurs og er for tiden vertskap for den nasjonale forskerskolen for kjønnsforskning. I tillegg arrangerer vi tverrfaglige møtesteder og årlige samlinger (ph.d.-relay) for ph.d.-kandidater med interesse for kjønnsforskning ved hele UiB.

SKOK arbeider for at kjønnsperspektiver skal integreres i opplæringsdeling for ph.d.'er ved UiB. I og med omorganiseringen til fakultetsvise ph.d.-program er en utfordring å sikre slik integrering. Framover vil vi jobbe for å tilby SKOK sitt Kjønnsperspektiv i forskning kurs i relevante deler av UiBs forskerutdanning.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne

HF har redusert tildelingen av hjemler til SKOK over fakultetets budsjett dramatisk (til 1 hjemmel). Dette betyr at ph.d.'er hovedsakelig rekrutteres gjennom eksterntfinansierte prosjekter og strategiske satsninger. Dette er en stor utfordring for senterets tverrfaglige profil, og vanskeliggjør bygging av den tverrfaglige kjønnsforskningskompetansen ved UiB. Framover blir det viktig at HF og UiB finner løsninger for å styrke det tverrfaglige stipendiattilfanget ved SKOK.

Etableringen av fakultetsvise forskerutdanningsprogrammer er en utfordring for de tverrfakultære sentrene. SKOK har tatt opp med HF-Fakultetet muligheten for å ta opp ph.d.'er

ved andre fakultet der det er er faglig naturlig, men har ikke fått gjennomslag for dette. Opptaks og ansettelses-strukturen gjør det vanskelig å få andre fakultet til å bevilge ph.d.-stillinger til SKOK, noe som kunne ha vært et viktig bidrag til den tverrfaglige og tverrfakultære rekrutteringen.

SKOK har for tiden fem aktive ph.d.-kandidater (hvorav tre er finansiert av HF-fakultetet, en er finansiert av PRIO/NFR og en er finansiert av WAIT-prosjektet). En av disse er noe på overtid men forventes å levere til sommeren, mens to begynte på sine løp i 2016. De eksternfinansierte kandidatene begynte i 2016 og 2017.

SKOK hadde en disputas like før jul og en disputas i februar (en finansiert av SV-fakultetet og en av HF). Begge disputerte nær opp til normert tid. En til disputas er forventet i 2018, noe på overtid. Gjennomstrømmingen er god med unntak av to kandidater som er forsinket på grunn av langvarige sykefravær. Disse følges opp så godt som mulig gjennom vanlige rutiner.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene er på tilnærmet 100%. SKOK jobber aktivt for å legge rette for internasjonale forskningsopphold for sine ph.d.'er. SKOK fortsetter sin samarbeidsavtale med Department for Gender, Sexuality, and Feminist Studies ved Duke University og Women's, Gender and Sexuality Studies ved Barnard/Columbia University i USA. Samarbeidet omfatter utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte, forskningssamarbeid og samarbeid om ph.d.-utdanning.

SKOK deltar i et prosjekt rundt fremragende forskerutdanning i samarbeid med Sverige, Ungarn og Sør-Afrika, finansiert av den svenske stiftelsen STINT (New Tools). Prosjektet innebærer utvekslingsaktivitet, med workshop-er og forskningsopphold for ph.d.-kandidater, postdoktorer og stab. Samarbeidet med Sør-Afrika ble videreført i et SPIRE-prosjekt i 2017, da SKOK også var vertskap for New Tools-prosjektet.

Gjennom det nye WAIT prosjektet viderefører SKOK det STINT-initierte samarbeidet med African Centre for Migration and Society (ACMS) ved University of the Witwaterstrand i Sør-Afrika og har opprett en rekke nye internasjonale samarbeidsrelasjoner til Universiteter i UK, Frankrike, Sverige og USA. WAIT-stipendiaten er for tiden på utveksling ved Universitetet i Hamburg, og Post Doc'en ved University of Western Cape.

Forskerutdanningsmelding 2017 – SVT

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger

Tverrfaglighet og vitenskapelig allmenndannelse står sentralt i alt arbeid ved SVT, ikke minst i forskerutdanningen. Den økende spesialiseringen innen mange fagfelt øker behovet for å utvikle en større grad av vitenskapelig allmenndannelse i ulike faser av utdanningen. Vitenskapsteori motvirker faglig tunnelsyn og viser hvordan fag inngår i en større sammenheng. Ethiske og verdimessige sider ved vitenskapen skal ha en sentral plass i undervisningen. SVT har også som mål å fokusere på problemstillinger av samfunnsmessig betydning, lokalt, regionalt og globalt.

Ved ansettelser av nye stipendiater blir det, i tillegg til den faglige kvaliteten, også lagt vekt på om forskningsprofilen til kandidatene faller inn under SVTs faglige prioriteringer og SVTs satsning på tverrfaglig forskning.

Alle ansatte ved SVT inkludert stipendiatene, deltar i forskergruppen Vitenskapsteori som fokuserer på kjernespørsmålene i senterets forskningsvirksomhet med særlig henblikk på å videreutvikle fagområdet vitenskapsteori. Forskergruppen skal blant annet tilby og tilrettelegge for opplæring i vitenskapsteoretiske problemstillinger og arbeidsmåter med særlig relevans for doktorgradsstudentene ved Senter for vitenskapsteori, samt styrke og videreutvikle kunnskapsbasen til undervisningstilbudene i vitenskapsteori ved UiB.

I tillegg deltar alle våre stipendiater på internseminar der de både kan legge fram eget arbeid og få respons på det og selv delta i kritisk diskusjon av andres arbeider. Målet er at seminarene i tillegg til å fylle alle krav til egnet forskerutdanning, skal gjøre deltakerne i stand til å inngå i kritisk dialog med fagfolk som arbeider innenfor aktuelle fagområder.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne

SVT tok opp én ny kandidat i 2017 (knyttet til og finansiert av mat. nat. fak.), hadde ingen innleveringer, og har for tiden bare tre aktive kandidater. I 2018 vil SVT tilsette to nye universitetsstipendiater finansiert av HF-fakultetet. Av de tre aktive kandidatene er én av dem en del forsinket på grunn av lengre sykefravær. SVT prøver å tilrettelegge arbeidsforholdene for vedkommende tilpasset situasjonen. Vi forsøker på alle måter å støtte opp om våre kandidater, og har for eksempel opprettet ekstraordinære veiledningsteam for kandidater som har ligget etter skjema. Vi regner med én innlevering i løpet av 2018.

Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak. Bruk av professor II stillinger som veiledere.

SVT har ikke hatt en systematisk veilederopplæring, men har jevnlig egne lærermøter der veiledning er fast sak på dagsorden og blir diskutert systematisk.

SVT har også god erfaring med å opprette veilederteam for kandidater med ekstra behov.

SVT har heller ikke vektlagt noen systematisk karriereveiledning for sine kandidater, men har erfart at våre kandidater raskt får relevant arbeid etter oppnådd ph.d.-grad.

SVT har ikke brukt ansatte i professor II stillinger som formelle veiledere, men har god erfaring med å bruke dem som uformelle veiledere gjennom samtaler og som kommentatorer på framlagt arbeid og utkast til artikler på internseminar o.l.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

SVT er et senter med en stor andel ansatte som er rekruttert internasjonalt. Annonsering av nye stillinger i internasjonale kanaler som EURACCESS og gjennom aktiv bruk av egne internasjonale nettverk blir vektlagt.

De fleste stipendiatene ved SVT har internasjonale opphold. SVT har ingen egne utvekslingsavtaler, men oppfordrer alle stipendiater til utenlandsopphold og legger til rette både økonomisk og praktisk for alle som ønsker det.

SVTs ansatte deltar i en lang rekke internasjonale nettverk og har prosjektsamarbeid på tvers av mange landegrenser. Alle våre stipendiater deltar aktivt i disse nettverkene med for eksempel flere presentasjoner på slike nettverkskonferanser i 2016. Alle våre kandidater blir også sterkt oppfordret til å delta på relevante internasjonale seminar og konferanser

Utdanningsmelding for AHKR 2017

Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2017 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.

AHKR deltok i 2017 i fakultetets mottaksopplegg for andre gang, og vi mener opplegget er godt og velorganisert. Vi er likevel fortsatt av den oppfatning at fagene burde introduseres tidligere i mottaket, og etterlyser igjen en revurdering av rekkefølgen på innholdet i denne uken, samt en analyse av faktisk effekt på tilhørighet og frafall. Vi mener også at instituttintern oppfølging av mottaksuken er viktig for å få god effekt. Dette er særlig fulgt opp på religionsvitenskap, der fagets filmkveld har etablert seg som en tradisjon. AHKR ser også markering av ferdige masterkandidater som et identitetsskapende tiltak. Instituttet arrangerte en intern mastermarkering i 2016, men dette utgikk i 2017 fordi den sammenfalt for mye i form og innhold med fakultetets markering som da ble innført. Fakultetsmarkeringen var flott og høytidelig og klart verdsatt av studentene, men AHKR ønsker i tillegg å utvikle et lokalt og fagorientert arrangement.

AHKR tilbød i 2017 emnet HIS131 Det antikke Hellas' historie. Undervisningen foregikk ved Det norske instituttet i Athen. 14 studenter besto emnet, og ga svært gode tilbakemeldinger på opplegget. Studier som innebærer reise – enten det er i form av opphold ved de norske studiesentrene i utlandet, feltarbeid eller ekskursjoner – bidrar til økt trivsel og tilhørighet blant studentene. Siden dette er faktorer vi vet bidrar til økt gjennomstrømming, og siden reisevirksomhet gir både faglige og personlige gevinster, prioriterer AHKR dette i sitt studiekvalitetsarbeid. AHKR har gitt støtte til en rekke lokale ekskursjoner i 2017, i tillegg til studieturer til København, Aarhus og Oslo. Utvekslingstallene ved instituttet har vært noe bedre i 2017 enn tidligere, først og fremst på grunn av en gledelig økning i utveksling på arkeologi. Religionsvitenskap meldte seg i 2017 som pilot i prosjektet «Aktiv avmelding av utveksling», som på sikt kan innebære at utvekslings automatisk legges inn i alle studenters utdanningsplaner, for å se om dette kan få opp utreisestallene på faget.

AHKR har stadig fokus på å revidere og forbedre studietilbudet, i tråd med programsensorrappporter, evalueringer, interne strategier og politiske satsninger. De fleste av fagene ved AHKR har etablert et velfungerende samarbeid med programsensor, og vi vurderer ordningen som viktig for studietilbudenes kvalitet, utvikling og revisjon. På grunn av skifte i sensorer har imidlertid aktiviteten i 2017 vært liten. Nye avtaler og nye tidsplaner for gjennomgang vil komme på plass i løpet av 2018.

AHKR har ambisjoner om mer studentaktiv læring og allsidig digitalisering av undervisningen, men den store studenttilstrømmingen kombinert med bortfall av ressurser gjør det utfordrende å få plass til utvikling av og oppstart av nye metoder og virkemidler. På lengre sikt vil gjennomtenkte digitale virkemidler kunne legge til rette for mer studentaktivitet med god læringseffekt. Det er engasjement og nytenkning internt rundt dette. Et eksempel er arkeologis deltakelse i Erasmus+ prosjektet «Ancient cities» der man skal prøve ut ulike digitale undervisningsmetoder og forske på hvordan de fungerer.

Lektorprogrammet med master i historie eller religionsvitenskap hadde oppstart høsten 2017, og ved å omdisponere studieplasser fra andre HF-program, tok fakultetet opp hele 40 studenter. Sammen med et høyt antall fag 2-studenter på de andre lektorprogrammene og et stadig høyere antall PPU-studenter, utgjør lektorstudentene en merkbar del av AHKR's studentmasse, og lærerutdanning en vesentlig del av instituttets utdanningsvirksomhet. Dette er en ønsket utvikling og en viktig samfunnsoppgave, men samtidig en ressursmessig og administrativ utfordring. Ressursfordeling i forbindelse med PPU-opptaket trenger fremdeles en avklaring.

Studentene på alle AHKR's fire fag etterlyser bedre orientering og veiledning om yrker, karriereveier og muligheter. Dagens HF-studenter nærer en mer reell bekymring for fremtiden enn tidligere kull. De trenger derfor mer konkret informasjon enn den tradisjonelle yrkesveiledningen som vektlegger HF-utdanningenes allmenne verdi og allsidige bruksområde. AHKR fikk i 2017 tildelt studiekvalitetsmidler for å gjennomføre en undersøkelse om studentenes tanker og behov rundt karriereveiledning, og på grunnlag av dette bygge opp et apparat ved instituttet som skal sikre en mer jevnlig tilførsel av karriereinformasjon og kontakt med yrkeslivet. Prosjektet gjennomføres i 2018. Åpen dag ble i 2017 arrangert for tredje gang for elever i videregående skole, og AHKR har deltatt hvert år. AHKR's tverrfaglige opplegg hadde godt oppmøte, men likevel stort frafall i forhold til påmeldingstallene. Når det gjelder organisering og logistikk har Åpen dag forbedringspotensial, men arrangementet kan bli en viktig rekrutteringskanal, og AHKR jobber på sin side med å utvikle sitt innslag slik at det treffer målgruppen enda bedre.

Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak

AHKR har i 2017 fått bekreftet at nedgangen i studenttall og studiepoengproduksjon vi så i 2013 og 2014 var forbigående. Samlet har instituttet hatt en jevn økning i studenttall og produksjon siden 2015, og i 2017 hadde instituttet den høyeste studiepoengproduksjonen siden 2007 (som var siste frist for å avlegge hovedfag). I 2017 passerte AHKR også oppmeldingsrekorden fra 2016. Den store pågangen er svært gledelig, men øker presset på undervisnings-, sensur- og studieadministrasjonskapasiteten. For å ivareta studiekvaliteten er dette forhold som må vektlegges i den videre vurderingen av både dimensjonering og opptak, inkludert nye opptaksreguleringer på master- og bachelornivå. Det er i 2017 allerede vedtatt innsparingstiltak på flere emner, også på ett av innføringsemnene (KUV1100), og flere er planlagt for 2018.

HF2018-prosjektet har tatt mye plass i 2017. Når det på slutten av året ble klart at de nye planlagte programmene ikke skal opprettes, har prosessen likevel gjort historie og kulturvitenskap mer bevisste på sitt samarbeidspotensiale. Fellesemnet HIK117 vil bli opprettet, under tittelen Kulturhistorisk fordypning, og være et berøringspunkt mellom fagene og gi mulighet for fagene til å bidra med ressurser inn i hverandres spesialiseringer dersom situasjonen skulle kreve det. Arkeologi har med sine temabaserte fordypningsemner hatt anledning til å justere ned sitt fordypningstilbud i 2017, da faget har hatt liten undervisningsbemanning.

Å drive en lærerutdanning bestående av lektorutdanning med fag 1 og 2 i tillegg til PPU, representerer et ressursbehov som vanskelig kan reduseres. Størrelsen på fag 2-kullene er ikke kjent før lektorstudentene er godt uti sitt tredje semester. Dette gir et lite

forutsigbart antall studenter som skal skrive bacheloroppgave i historie eller religionsvitenskap.

I forbindelse med bemanningsplanen har AHKR lagt vekt på å få oversikt over ressurser som trengs for å gjennomføre studietilbudet, og har ført et regnskap over undervisningsressursene som brukes på dagens emner. Ressursregnskapet skal gi økt bevissthet på ressursbruk og prioritering, og vil blant annet være et verktøy for å overvåke ressursbruken i instituttets arbeid med mer studentaktiv undervisning.

Tilrettelegging for praksis i studiene

AHKR tilbyr to studier som er å betrakte som profesjonsstudier: lektorutdanning og arkeologi. I begge disse løpene er praksis sentralt. Praksisdelen av lektorutdanningen er styrt av rammeverket for lærerutdanning, og håndteres administrativt av Psykologisk fakultet. Kvaliteten på praksisperiodene for lektorstudentene er imidlertid avhengig av gode praksislærere og av tilstrekkelige og kompetente praksisbesøk. Begge deler er begrensede goder som blir presset ved høye studenttall som følge av økt opptak. Også i arkeologistudiet forplikter vi oss til å tilby praksis i felt. Feltkurset i arkeologi høsten 2017 foregikk i Lærdal, som faglig og logistisk sett var den mest hensiktsmessige lokaliseringen. Kurset var godt organisert og ble vellykket for studentene og en interessant erfaring for lokalmiljøet som ble invitert til en åpen dag. Kurset ble imidlertid også svært kostbart og tidkrevende for alle involverte. Nå er feltmulighetene i nærheten av Bergen få, og med dagens finansieringsmodell er det ikke mulig å tilby tilstrekkelig felterfaring uten at budsjettet overskrides betydelig. Instituttet er nå i dialog med Universitetsmuseet om et mulig samarbeid om feltkurset, og vi håper å komme frem til en avtale innen feltkurset høsten 2019 skal planlegges. Utover den studieplanfestede feltpraksisen har arkeologistudentene tilbud om å hospitere som feltarkeologer i Hordaland Fylkeskommune. Denne hospiteringsordningen er et verdifullt tilskudd til studieprogrammet, og et godt eksempel på et fruktbart samarbeid mellom universitetet og avtakere i yrkeslivet.

I tillegg til den profesjonsrettede praksisen tilbyr instituttet også *AHKR201 Praksis i arbeidslivet* for alle studenter. Dette er fortsatt et populært tilbud, og uteksaminerer studenter jevnlig. Disse studentene får blant annet verdifull og relevant praksis i arkiv og museum.

Oppfølging av handlingsplaner: Status for oppfølging av Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017 og prioriterte tiltak for 2018 som oppfølging av Handlingsplan for utdanningskvalitet.

AHKR arbeider jevnt for å øke sin etter- og videreutdanningsportefølje. I 2017 har de etablerte tilbudene for Sykepleierforbundet og museumssektoren gått som planlagt. AHKR ble i 2017 tildelt initieringsmidler fra UiB Videre for utvikling av et videreutdanningstilbud i didaktikk for lærere, særlig rettet mot praksislærere i skolen. Tilbudet skal etter planen starte opp i 2018, og vil heve didaktikkompetansen i skolen samtidig som det vil styrke lærerutdanningen ved UiB. Dette er i tråd med AHKR's arbeid de siste årene med å videreutvikle sin rolle som lærerutdanningsaktør – et arbeid som i 2017 har vist tydelige resultater.

Utdanningsmelding, Institutt for fremmedspråk (IF) 2017

Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2017 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.

IF jobber systematisk med utdanningskvalitet og har det siste året hatt et særlig fokus på digitalisering og økt bruk av studentaktive læringsformer. Fagmiljøet i russisk fikk i 2017 HFs utdanningspris, [Spurveugleprisen](#), for sitt arbeid med utvikling av «forberedelsespakker» til emnet RUS112. Russisk fikk også innvilget sin søknad til [Norgesuniversitetet](#) med prosjektet «Veien mot kritisk tenkning: aktive læringsformer i russisk historie og kultur».

HF2018 og revisjon av hele emneporteføljen tok mye tid i fagmiljøene i 2017. Parallelt med dette har det likevel vært et ønske, både fra instituttledelsen og flere i fagmiljøene, å jobbe med «flipped classroom». Dette for at studentene i større grad skal kunne arbeide mer aktivt med stoffet gjennom diskusjoner og oppgaver i kontakttimene med underviser. IF vil fortsette dette arbeidet i 2018, da med et særlig fokus på 100-emnene i studentenes første semester. På sikt ønsker instituttet å søke om å bli Senter for fremragende utdanning ([SFU](#)).

Til tross for tiltak for å få flest mulig studenter til å besvare [Studiebarometeret](#) høsten 2017, hadde dessverre kun 4 av studieprogrammene ved IF høy nok svarprosent til at svardata kan vises. Dette er Lektorutdanning med master i fremmedspråk (engelsk, fransk eller tysk, BA i japansk, BA i engelsk og MA i engelsk. Instituttet er svært fornøyd med at lektorutdanningen, BA i japansk og MA i engelsk utmerker seg positivt i forhold til landsgjennomsnittet. Masterprogrammet i engelsk blir løftet frem i [UiBs nyhetssak](#) om Studiebarometeret.

Instituttet mottok i 2017 programsensorrapporter for russisk, japansk, arabisk, kinesisk og engelsk. Programsensorrapporter behandles i programstyrene, legges frem for UUI før de oversendes fakultetet/studiestyret og lastes opp i kvalitetsbasen.

I forbindelse med HF2018 ble hele emneporteføljen på fagene ved IF revidert, da med særlig fokus på sammenhengen mellom undervisnings- og vurderingsformer og læringsutbyttebeskrivelsene, både på emne og programnivå. Det ble opprettet to nye fellesemner på IF (100- og 200-nivå) som skal innføres fra og med høsten 2018/våren 2019. Fellesemnene erstatter språkspesifikke emner på italiensk, fransk, russisk og tysk. Alle studie- og emneplaner ble ellers lagt over i gjeldende UiB-mal.

Arbeidet med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall henger nøye sammen med arbeidet med utdanningskvalitet. Instituttet deltok med en delegasjon på seminar i regi av prosjektet om «Studenters suksess i høyere utdanning» i 2017, samt på UiBs Studiekvalitetsseminar. Helt konkret har tysk satt i gang ulike tiltak, blant annet «tysk-lunsj» for ansatte og studenter. Målet er økt tilhørighet til faget og kullet, og dermed mindre frafall. I tillegg er tysk med på prosjekt «Aktiv avmelding av utveksling» for å få flere studenter til å reise ut. Vi tror at dette vil gjøre programmet mer helhetlig og attraktivt, og dermed bidra positivt både til rekruttering og gjennomføring. Ved å reise til tyskspråklig universitet når de tar frie studiepoeng mister ikke studentene kontakten med språket. Dette vil igjen kunne bidra positivt til rekrutteringen til master. Alle fagene ved IF hadde ellers arrangement i forbindelse med «Masterveka 2017» for å øke rekrutteringen til master. I tillegg ble det arrangert språkdag for vgs og andre interesserte i samarbeid med UB. Vi håper at vi med denne typen arrangement kan rekruttere motiverte studenter som på sikt vil bidra til høyere gjennomføring og økt studiepoengsproduksjon på fagene.

I fremmedspråksstudier er muligheten for å reise på utveksling til gode samarbeidspartnere i målspråksområdene en viktig del av kvaliteten i utdanningene. IF har fortsatt arbeidet med å styrke utvekslingsmulighetene, særlig på studieprogram med få avtaler. Det ble signert flere nye studentutvekslingsavtaler ved instituttet i 2017, blant annet med kinesiske universitet.

I tillegg til det viktige arbeidet som gjøres på det enkelte fag og av den enkelte underviser for å heve utdanningskvaliteten, bidrar administrasjonen med velkomstmøter, studiestartgrupper på BA-nivå og tett oppfølging av studentene gjennom veiledning og informasjon. Etter initiativ fra studiegruppen skal IF skal gjennomføre et tverrfaglig skriveseminar på masternivå i september 2018. Målet er å hjelpe masterstudentene i gang med skriveprosessen i 3. semester, og på den måten øke gjennomføringen på master. Stipendiater vil bidra i arbeidet med skriveseminaret gjennom sitt pliktarbeid. I tillegg til felles frokostmøte for alle nye masterstudenter ved IF ved oppstarten, vil dette kunne styrke både tilhørigheten og gjennomføringen.

Fagutvalgenes arbeid er også svært viktig for studentenes trivsel. Instituttet bistår fagutvalgene i deres arbeid gjennom økonomisk støtte, kontakt på tvers av fagene og arrangementsstøtte.

Instituttet håper at summen av alle disse ulike tiltakene på sikt skal bidra positivt for å få opp gjennomstrømmingen og redusere frafall på fagene ved IF, og at vi på den måten kan bidra positivt til fakultetets samlede kandidattall og studiepoengsproduksjon.

Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak

Masterprogrammet i italiensk tok ikke opp studenter i 2017 og programmet må av ressursmessige hensyn legges på is studieåret 2018/2019 (jf. sak 18/1659). Det samme gjelder for italiensk fagdidaktikk i PPU. Fagmiljøet undersøker om det på sikt er muligheter for et nordisk samarbeid om masteren. Masterprogram i arabisk ble ellers vedtatt nedlagt i Universitetsstyret 30. november 2017 og tar ikke opp nye studenter i 2018.

Etter innspill fra instituttet blir det ikke opptak til Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i engelsk i 2018. Bakgrunnen er knappe ressurser i fagmiljøet, kombinert med lave søkertall og høyt frafall de siste årene. Instituttet går gjerne i dialog med fakultetet om å redusere opptaket til annethvert år på permanent basis, alternativt en avvikling av programmet på sikt.

Spansk er meldt inn som fag 1 i lektorutdanningen i fremmedspråk (MAHF-LÆFR) fra og med høsten 2019. Instituttet foreslår å sette av 10 studieplasser til studieretningen spansk. Instituttet er åpen for å omdisponere studieplassene innenfor den eksisterende rammen til MAHF-LÆFR (f.eks. 4 fra engelsk, 3 fra fransk og 3 fra tysk) hvis fakultetet finner dette hensiktsmessig. Her må det tas hensyn til praksisplasser i skolen. Alternativt kan studieplasser omdisponeres fra andre program, slik at rammen på MAHF-LÆFR øker totalt sett.

Tilrettelegging for praksis i studiene

Mulighet for praksis kan virke rekrutterende, hindre frafall og styrke utdanningenes yrkesrelevans og kvalitet. Instituttet har som mål å skaffe ressurser til å iverksette det planlagte praksisemnet for språkstudenter (i første omgang på spansk og tysk). Praksisprosjektet fikk tildelt omstillingsmidler i 2017, men dessverre ikke midler til frikjøp. IF håper å kunne jobbe videre med dette i 2018, forutsatt at vi har tilstrekkelig ressurser, både faglig og administrativt. Fransk på sin side har i samarbeid med UQAM utviklet et praksistilbud for studenter på utveksling, FRANPRAX, som nå er gjennomført av flere av våre studenter med stort hell.

Oppfølging av handlingsplaner:

Status for oppfølging av [Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017](#)

Nettarabisk hadde første kurs høsten 2017 med ARA621 (tilsvarende ARA100). Her hadde vi 33 påmeldte, 15 tok eksamen. Studentevalueringen vitner om (stort sett) svært fornøyde studenter. Samtidig ønsker noen bedre bildekvalitet / bedre tilpasset brukergrensesnitt, dette er noe vi bør utbedre raskt. Det var svært gode resultater på kandidatene fra første runde med ARA621. Våren 2018 er det første gang det viderekomne kurset ARA622 (tilsvarende ARA111) går. Siden dette bygger på forkunnskaper har vi færre påmeldte på dette kurset (9 oppmeldte). Ved å øke kompetansen om arabisk språk og kultur, er dette kurset med på å oppfylle UiBs samfunnsoppdrag.

Instituttet bidrar gjennom etter- og videreutdanning av lærere til å oppfylle viktige mål handlingsplanen. Kompetanse for kvalitet-kurset SPANSK621 gikk også for første gang høsten 2017. Her hadde vi 27 oppmeldte, 20 tok eksamen. Kurset var i starten preget av mye pågang fra studentene og studentevalueringen viser at det var noe forvirring. Vi tar erfaringene med videre i informasjonsarbeidet. Nivåkravet bør gjøres klarere i emnebeskrivelsen og i utlysingen. På generelt grunnlag var studentene fornøyde ifølge evalueringen. Det viderekomne kurset SPANSK622 går første gang våren 2018 og har per dags dato 26 vurderingsmeldte.

Nettkinesisk hadde våren 2017 6 påmeldte studenter på det viderekomne kurset KIN623, hvorav 5 tok eksamen. Nybegynnerkurset KIN623 gikk høsten 2017 med 10 påmeldte, hvorav 8 gikk opp til eksamen. Flere av disse er med videre nå på det viderekomne vårkurset, men her har vi også et par nye rekrutter som har fått nybegynnerkompetansen fra andre institusjoner.

IF hadde flere bidrag på faglig-pedagogisk dag i februar. Tradisjonen tro arrangerte vi i tillegg egen fagdag for fremmedspråklærere i november, i samarbeid med fagnettverket for VGS i Hordaland. Dagen var godt besøkt med over 100 påmeldte lærere. Programmet fikk gode tilbakemeldinger.

Prioriterte tiltak for 2018 som oppfølging av [Handlingsplan for utdanningskvalitet](#).

IF arrangerer et instituttseminar i april 2018 der studentaktive læringsformer og veien mot en fremtidig SFU-søknad skal arbeides med gjennom foredrag og gruppearbeid. Dette, sammen med tiltakene skissert over, svarer i stor grad til delmålene i innsatsområdene A og B i handlingsplan for utdanningskvalitet. Instituttet ønsker å bygge en kvalitetskultur og legger allerede til rette for erfaringsdeling i allmøter, undervisningsforum og instituttseminar. Når det gjelder innsatsområdet D om system og infrastruktur, opplever administrasjonen at innføringen av nye systemer for timeplanlegging og eksamen har vært krevende, og at vi fortsatt er i en innkjøringsfase. IF fikk ikke erstattet en medarbeider i eksamens- og undervisningsadministrasjonen etter avgang i 2017. Bedre og mer systematisk opplæring av administrasjonen bør prioriteres, slik at de på en best mulig måte kan støtte fagmiljøene og unngå logistiske utfordringer knyttet til timeplan o.l.

Synnøve Ones Rosales, *undervisningskoordinator*
Silje Grønner Stang, *studieleder*
160218

Utdanningsmelding fra LLE for 2017, vedtatt av UUI 7. mars 2017

1. Utdanningskvalitet

Utdanningskvalitet

LLE har jobbet intensivt med prosjektet for utvikling av studieprogramporteføljen, HF2018. Vi har utformet studie- og emneplaner for fem nye, tverrfaglige studieprogram, med plan om å lyse ut nye tilbud studieåret 2018/2019. Utdanningskvalitet har vært sentralt i dette arbeidet og fagmiljøene har viet mye tid til utforming av læringsutbyttebeskrivelser på program- og emnenivå. Det har blitt skapt ny bevissthet om verdien av sammenheng mellom læringsutbytte og undervisnings- og vurderingsformer. De foreslåtte studieprogrammene ble til slutt ikke vedtatt opprettet, og instituttet jobber nå med å videreføre det grundige arbeidet fra HF2018 innenfor den gjeldende programstrukturen. Emner som går på tvers av studieprogram og fagmiljø byr på visse utfordringer som instituttet, i samarbeid med fakultetet, må jobbe med å løse.

Studiebarometeret

Undersøkelsen om opplevd læringsmiljø, Studiebarometeret, viser at studentene generelt er fornøyde med studieprogrammene ved LLE. 11 studieprogram ved LLE hadde nok respondenter til å vise resultater: seks bachelorprogram, fire masterprogram og det integrerte lektorprogrammet. Seks av disse hadde helhetsvurdering med indeks over 4,0 (av 5), med laveste indeks 3,3. Opplevd yrkesrelevans blant studentene vurderes lavt for nesten alle programmene ved LLE, med bachelorprogrammet i norsk som andrespråk og integrerte lektorprogrammet i nordisk som nevneverdige unntak. Resultatene skille seg likevel lite fra program ved de andre instituttene eller fra humanistiske fag utenfor UiB, og det er i tillegg mulig å være kritisk til måten spørsmålene stilles til studentene. Enkelte program ved LLE vurderes også lavt med hensyn til medvirkning, på tross av at vi har aktive fagutvalg og god studentrepresentasjon i råd og utvalg. Instituttet har ikke planlagt konkrete tiltak knyttet til resultatene fra undersøkelsen, men vi vil jobbe for at Studiebarometeret inngår som del av programevalueringene.

Programevaluering

LLE har mottatt rapporter for 2017 fra programsensorene for bachelor- og masterprogrammet i norrøn filologi og for årsstudiet, bachelor- og masterprogrammet i kunsthistorie. Evaluering av de gjeldende studieprogrammene har ikke blitt høyt prioritert på grunn av den planlagte omleggingen av porteføljen. Noen studieprogram ved LLE har ikke lenger aktive programsensoravtaler. Vi vil prioritere å få på plass nye avtaler for disse programmene i 2018.

Revisjon

Gjennomgang og revisjon av læringsutbyttebeskrivelser, undervisningsformer, undervisningsaktiviteter og vurderingsformer for studieprogram og emner omfattet av HF2018 er langt på vei ferdig. Det gjenstår et arbeid med å innarbeide revisjonene i de gjeldende programmene og emnene, og med å revidere program og emner som ikke ble tatt inn i HF2018. I tillegg må dokumentene kvalitetssikres i henhold til gjeldende maler og krav. LLE skal ferdigstille revisjonsarbeidet i løpet av våren 2018, i tråd med gjeldende tidsplan.

2. Portefølje og dimensjonering

Instituttet har ikke planlagt endringer av studietilbudet i 2018.

3. Tilrettelegging for praksis i studiene

Det integrerte lektorprogrammet i nordisk ved LLE, i likhet med de andre lektorprogrammene ved UiB, har praksis som en obligatorisk del av studiet. Hele organisasjonen legger betydelige ressurser i å tilrettelegge for kombinasjonen av ordinær undervisning og praksis. Lektorprogrammet er også det eneste programmet ved instituttet som har obligatorisk praksis i studiet. Praktisk informasjonsarbeid er et praksisemne som tilbys av LLE, der studenter får erfaring med kommunikasjonsarbeid hos lokale arbeidsgivere. Emnet inngår ikke som obligatorisk i noe studieprogram, men alle studenter ved UiB kan bruke det som valgemenne. Vi har god erfaring med tilbudet, men det krever mye administrasjon for at denne typen studietilbud skal fungere på en god måte for studentene og for kontaktene i arbeidslivet.

4. Oppfølging av handlingsplaner

Handlingsplan for etter- og videreutdanning

Etter- og videreutdanningstilbud knyttet til lærere i ungdomsskolen og videregående skole er ett av innsatsområdene i UiBs Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017. EVU-aktivitet ved LLE er først og fremst knyttet til nettopp denne virksomheten, særlig norskfaget. LLE er også en aktiv bidragsyter i Faglig-pedagogisk dag. Fjernstudiet i nordisk er et nettbasert årsstudium i nordisk språk og litteratur som til sammen gir undervisningskompetanse i norsk. Tilbudet er populært, men det er behov for oppgradering og modernisering av kursene, med hensyn til nettleksjoner, undervisningsvideoer og andre digitale læringsressurser. Prisme er videreutdanningstilbud rettet mot undervisere av norsk språk for barn og voksne. Som nevnt i utdanningsmeldingen for 2016 mottok instituttet midler fra Kompetanse Norge til å videreutvikle fagtilbudet, og vi tilbyr nå spesialisering i undervisning rettet mot enten barn eller voksne. Instituttet er i ferd med å tilsette en person for å jobbe med Prisme, og vi jobber for å få på plass ytterligere satsninger på dette og lignende tilbud. LLE opprettholder tilbudet i det erfaringsbaserte masterprogrammet i undervisning med norsk, rettet mot lærere i mellom- og ungdomstrinnet av grunnskolen og lærere i videregående skole. Vi har i 2018 et nytt etter- og videreutdanningstilbud, Hermod: Kommunikasjon av forskning, kultur og forvaltning, rettet mot arbeidstakere innenfor disse områdene som jobber med kommunikasjon. Emnet undervises inneværende semester.

Handlingsplan for kvalitet i utdanning

LLE har lagt betydelig vekt på kvalitet i utdanningene i arbeidet vårt med HF2018, og erfaringene vi har gjort oss vil være nyttige i det videre arbeidet med studiene. Samtidig er det utfordrende å finne tid til å drive systematisk utviklingsarbeid på flere nivå parallelt med undervisning, vurdering og forskning.

UTDANNINGSMELDING FOF 2017

FAGSTUDIA I FILOSOFI OG RETORIKK

Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2017 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.

MAHF-FILO, BAHF-FILO og BAHF-RET har alle i 2017 fått sine studieplanar revidert. Intensjonen er å sikre den faglege breidda i gradane, effektivisere undervisninga, samt gjere studieløpa meir forskningsbaserte. Endringane er venta å tre i kraft frå hausten 2018.

Vidare har FoF gjennom 2017 revidert heile emneportefølja til fagstudia med sikte på tilstrekkeleg breidde, forutsigbarheit, samt ressursinnsparing både fagleg og administrativt. I 2018 skal ei prosjektgruppe m.a. implementere grunnideane frå revideringane for fagstudia til våre førstesemesteremne (ex.phil/fac) og sjå heile emneportefølja til instituttet i samanheng. Målet er at dette skal resultere i ein langtidsplan for undervisning for perioden 2019-2022.

Mentorordninga som me innførte for våre bachelorstudentar i filosofi i 2016 er no blitt ei permanent ordning. Mentorordninga går ut på at dei nye studentane møter ein tildelt fagleg tilsett 2 til 3 gongar per semester. Evalueringar tyder på at dette har vore eit positivt tiltak. I 2018 vil me utvide mentorordninga til å også gjelde det siste semesteret i spesialiseringa.

Til tross for synleggjering av moglegheita for utveksling både for lærarar og studentar såg me i 2017 ikkje noko auke samanlikna med tidlegare år.

Når det gjeld innreisande studentar så har dette vore eit satsingsområde for instituttet og me kan syne til sær gode tal: me har nesten like mange innreisande studentar per semester som me har programstudentar per kull (mellom 20 og 30). Utanlandske søkjarar til vårt masterprogram i filosofi har også auka markant.

Instituttet har i 17/18 fått på plass 4 nye utvekslingsavtalar: The Queen's University of Belfast, University of Bucharest, University of Rome 'La Sapienza' og University of Santiago de Compostela.

Til tross for tiltak både på institutt- og fakultetsnivå var det kun eitt av våre program (BAHF-FILO) som hadde nok svar til å produsere meningsfylte data. Instituttet konstaterer at BAHF-FILO i all hovudsak ligg på gjennomsnittet (av alle historisk-filosofiske utdanninger) i sine kategoriar.

Når det gjelder arbeidet med auka gjennomstrømming og reduksjon av fråfall i studieprogramma vil instituttet arbeide vidare med dette. Mentorordninga er som nemnd over blitt permanent. Det vil vere viktig for instituttet å vidareføre/iverksette tiltak som integrerer nye studentar både sosialt og fagleg så tidleg som mogeleg. Me har for tida eit sær aktivt fagutval med studentar som me ser har ein særleg positiv effekt. Instituttet vil legge til rette for at fagutvalet får både økonomisk og rommeleg spelerom. I tillegg blei det i oktober 2017 vedtatt av Instituttrådet at det skal opprettast ei prosjektgruppe som i 2018 utelukkande skal jobbe med gjennomstrømmings- og fråfallsproblematikk.

På BAHF-FILO blei dei fleste emna på 100-nivå (samt nokre på 200-nivå) evaluert i 2017.

Det blei gjennomført programsensur for BAHF-RET i 2017. For programma i filosofi så har det tatt litt tid for den nye programsensoren å etablere seg, men etter møte våren 2017 er arbeidet godt i gang. Det vil bli levert ein programsensorrapport for både BAHF-FILO og MAHF-FILO i løpet av 2018

Portefølje og dimensjonering:

Instituttet har planar om å opprette ei ny spesialisering på MAHF-FILO: Masterprogram i «Philosophy and Public Policy»

Instituttet har planar om å opprette eit nytt tverr-fakultært masterprogram: «Philosophy, Politics, Economics»

Tilrettelegging for praksis i studia:

Instituttet har ingen konkrete planar om å tilrettelegge for praksis i studia.

Oppfølging av handlingsplanar: Status for oppfølging av Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017 og prioriterte tiltak for 2018 som oppfølging av Handlingsplan for utdanningskvalitet.

Instituttet har to vidareutdanningsemne: FIL623 - Etikk for helsearbeidarar og FIL624 – Forskningsetikk som instituttet vil tilby ved behov. Desse blei ikkje tilbudd i 2017, og det er heller ikkje planar om å tilby dei i 2018.

Utdanningskvalitetsarbeidet fortset med grundige evalueringar av program og emne med tanke på ev. justeringar basert på instituttkonsensus og/eller relevante tilbakemeldingar.

EXAMEN PHILOSOPHICUM

Utdanningskvalitet:

I 2017 blei det ved ex.phil. prøvd ut eit sett ulike pedagogiske eksperiment ved forskjellige fakultetsvariantar under paraplyen "korleis få studentane til å vere betre førebudd til særleg seminarundervisninga?" Dette bestod primært i ulike opplegg for breiddetesting, men der alle hadde karakter av "undervegsarbeide". Opplegga blir vidareført i 2018.

Alle dei seks fakultetsvariantane (både seminar- og eksamensmodellen) blei evaluert i form av elektroniske studentevalueringar.

Det ble ikkje gjort større strukturelle endringar i emneplanane.

EXAMEN FACULTATUM: AKADEMISK SKRIVING

Utdanningskvalitet:

EXFAC00AS - Akademisk skiving planlegg å søkje om midlar til å utvikle små videosnuttar som skal brukast i førebuingsaugemed til seminara (flipped classroom).

I tillegg har det blitt heldt skriveverkstad for bachelor- og masteroppgåver på Økonomisk institutt i 2017. Denne undervisninga blir vidareført til 2018.

Vidare har det i 2017 blitt organisert eit skriveundervisningsopplegg for psykologistudentar som ein del av ex.fac-emnet EXFAC-PS - Psykologien si faghistorie og vitskapsteori. Opplegget blir vidareført til 2018.

Til slutt er det blitt organisert skriveverkstad for doktorgradsstipendiatar på SV-fakultetet, som vil bli gjentatt i 2018.

Ex.fac- emna blei korkje revidert eller evaluert i 2017.

UTDANNINGSMELDING fra SKOK 2017

Utvikling av studietilbud, studieprogram, fagmiljø og studentrekruttering

SKOK har omstrukturert Bachelorprogram i kjønnsstudium for å gjøre programmet mer robust. Omleggingen gjør at programemnene og spesialiseringsemnene nå kommer i egne semestre, noe som letter timeplanleggingen. Høsten 2016 startet de første studentene på SKOKs nye Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold. Den nye programsensoren, som ble engasjert f.o.m. høsten 2017, er bedt om å gå gjennom bachelorprogrammet nå når ett kull har gått gjennom årsstudiet, for å se på eventuell synergieffekt mht studentrekruttering.

Opprettingen av årsstudiet har hatt en positiv effekt på søkerallene. Bachelorprogrammet og årsstudiet hadde henholdsvis 200 og 433 søkere, sammenlignet med 165 og 378 året før. Det ble tatt opp 34 studenter på årsstudiet, og 19 studenter på bachelorprogrammet høsten 2017. Emnet KVIK100/110 (10/15 SP) uteksaminerte 11/17 studenter høsten 2017. KVIK102 Likestilling og mangfold (15 SP) uteksaminerte 41 studenter. KVIK 101 28 og KVIK 206 15 studenter våren 2017. I emnet KVIK201 Kjønnsteori (15 SP) var det imidlertid en betydelig nedgang i antallet studenter som leverte eksamen (åtte) og oppnådde bestått karakter (3). Sistnevnte emne vil framover være et 3. semesteremne for gradsstudentene. Da vil vi mest sannsynlig få noe økt studentantall, i tråd med økt antall programstudenter (fra 2016-kullet).

Vi vil jobbe videre med å få god synergieffekt mellom BA-programmet og årsstudiet. Vi vil også fortsette å jobbe med rekruttering til årsstudiet blant annet gjennom fokus på relevans for arbeidslivet, og med kontakt med institutter som tilbyr utdanningsløp der et årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold vil kunne være relevant/ ønskelig for studentene. Vi regner også med å få litt flere studenter på våre emner som følge av den nye muligheten for å melde seg opp i enkeltemner.

Undervisningsressurser/behov og langtidsplaner for undervisning i kjønnsstudier

Det er i utgangspunktet en tilfredsstillende balanse mellom undervisningsressurser og undervisningsbehov ved SKOK, men dersom studentmassen fortsetter å øke, behøver vi økte undervisningsressurser. Per i dag har vi ikke mulighet til å tilby seminarundervisning på mer enn ett emne (KVIK100/110), men vi håper å få støtte fra fakultetet til å ansette flere undervisningsassistenter med tanke på å styrke gjennomstrømmingen og bedre resultatene. Det gjelder både KVIK102 og KVIK101, som begge har stort potensial med økt antall studenter. Med tettere oppfølging håper vi at flere av de oppmeldte vil gjennomføre (med gode resultater).

SKOK har også en langsiktig målsetning om å utvide undervisningstilbudet til å omfatte masternivå, men vi mangler foreløpig ressurser til å opprette et eget masterprogram. Derfor har vi innledet dialog med andre relevante miljøer ved UiB om muligheter for samarbeid på masternivå. Vi har blant annet spilt inn egnede emner til styringsgruppen for det strategiske satsningsområdet Globale samfunnsutfordringer. Behovet for en mastergrad i kjønnsstudier ved UiB øker med veksten i antall studenter på BA-nivå som nå forsvinner til andre norske universiteter. Samtidig vil en slik grad bidra til å sikre et høyt kompetansenivå på kjønnsperspektiver innen ulike fagfelt ved UiB – noe som i økende grad kreves i forbindelse med publisering og ekstern forskningsfinansiering. Samtidig vil en MA-grad medføre større undervisningsbehov samt veiledningskapasitet. Det bare mulig å øke undervisningstilbudet ved å øke staben.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen og planer framover

SKOK arbeider fortsatt med å finne en løsning på tekniske barrierer som gjør det vanskelig å synliggjøre vårt tverrfaglige studieprogram på nettsidene til flere fakulteter enn Det humanistiske fakultet.

I 2017 prioriterte SKOK å videreutvikle BA-programmet ved å revidere emnene. Tanken er å skape et bedre forhold mellom undervisning og evalueringsform. Som ledd i dette arbeidet vil vi fortsette å forbedre informasjonsflyten mellom senteret og samarbeidsinstituttene. En bedre koordinering mellom SKOKs studieadministrasjon og de involverte instituttene gjør at vi tidlig kan fange opp eventuelle endringer i emneportefølje og studieplaner.

Tilrettelegging for praksis i studiene

SKOK vil i løpet av 2018 se på mulighetene for å opprette et praksisemne som kan inngå i Bachelorprogram i kjønnsstudium. Som et ledd i arbeidet med å knytte til oss samarbeidspartnere i arbeidslivet vil vi i løpet av 2018 tilby studentene våre «jobbskygging», som innebærer at de i en dag skal følge en person som arbeider med kjønnsrelaterte spørsmål i forvaltning, forskning, ideelle- og politiske organisasjoner, media, arbeids- og inkluderingsfeltet eller i næringslivet.

Studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak

SKOK har satt i verk flere tiltak for å redusere frafall fra bachelorprogrammet, inkludert studentmottak for førstesemesterstudenter, økt tilrettelegging for aktivitet i fagutvalget, og flere faglig-sosiale tilbud som faglunsjer og filmkvelder. Det vil vi fortsette med i 2018.

SKOK har hatt særlig fokus på forholdet mellom undervisning og eksamensformer, og har revidert alle emnene med dette for øyet. SKOK har tatt i bruk digital eksamen i emner det er aktuelt, og har nå kun digitale kompendier i bruk i emnene.

Utfordringer i studiekvalitets- og læringsmiljøarbeidet

SKOK fortsatt fokusere på rekruttering og frafallsproblematikk, og vil videreutvikle tiltakene som er iverksatt. Vi har blant annet fokusert på å bedre integrasjonen mellom årsstudiestudenter og programstudenter, noe som også er ledd i arbeidet med å rekruttere nye programstudenter fra årsstudiet.

Studieprogramevalueringer, gjennomføring og planer framover

Programsensor Elisabeth Engebretsen vil levere sin første programsensorrapport i mars 2018. Programsensor ble brukt som ekstern sensor for KVIK201 Kjønnsteori høsten 2017 samt som klagesensor for KVIK201 Likestilling og mangfold og KVIK110 Innføring i kjønnsstudium med utvida semesteroppgåve. Hun har fått i oppdrag å gjøre fokusgruppeintervjuer med våre programstudenter våren 2018, der vi vil kartlegge både styrker og svakheter ved programmet i sin helhet, sett fra studentenes ståsted.

I NOKUT-evalueringen, Studentbarometeret 2017, var det 10 studenter som responderte (svarprosent 71) fra Bachelorprogram i kjønnsstudier. SKOK vil se resultatene i sammenheng med resultater fra fokusintervjuene, og jobbe for å øke studentenes tilfredshet med, og kvaliteten på, studiet.

Emnene KVIK101 Kjønn i det moderne og KVIK206 Kjønn og seksualitet i en global kontekst evalueres våren 2018.

Status for aktivitet i etter- og videreutdanning og planer framover

SKOK jobber med å utvikle et EVU-kurs innen likestillings- og mangfoldsproblematikk, som etter planen skal starte våren 2019. Kurset vil bestå av en kombinasjon av digital undervisning og helgesamlinger. Faglig vil kurset bygge på KVIK102 Likestilling og mangfold, men vil være mer praktisk rettet og vil inkludere samarbeid med arbeidslivet. SKOK legger opp til at kursavgiften på lengre sikt skal dekke den ekstra undervisningsinnsatsen som behøves.

Utdanningsmelding 2017 – SVT

Da SVT ikke har ordinære studieprogram på bachelor- eller masternivå er en rekke av punktene vi er bedt om å omtale i meldingen ikke aktuelle, og blir derfor heller ikke omtalt. SVTs primære undervisningsoppdrag er som kjent knyttet til doktorgradsutdanningen ved UiB der SVT har ansvar for undervisningen i vitenskapsteori og etikk ved alle fakultet bortsett fra Det medisinsk-odontologiske fakultet og det Det juridiske fakultet, men det arbeides langsiktig med dette å få på plass avtaler med disse fakultetene også. Vi er i kontakt med KMD for å etablere et samarbeid. SVT vil også kontakte alle fakultetene i forbindelse med opprettelsen av fakultetsvise ph.d.-program for å sikre et fortsatt godt samarbeid.

Utdanningskvalitet

I forhold til studiekvalitet har det blitt jobbet med å gjøre undervisningsoppgavene mer robuste ved å utvikle et helhetlig og grunnleggende rammeverk av sentrale undervisningsmoduler med litteraturhenvisninger og kilder for å øke fleksibiliteten og sikre kontinuiteten i vitenskapsteoriundervisningen i p.hd.-utdanningen.

SVT har i 2017 fortsatt arbeidet for å konsolidere det tverrfaglige studietilbudet på bachelornivå, de såkalte dannesesemnene. I 2017 hadde emnene 67 beståtte eksamener og en studiepoengsproduksjon på 335 stp. Det er en økning fra året før, men det er fortsatt et stort frafall. Årsaken til dette er nok i stor grad at emnet tas som et tillegg til det ordinære studieløpet og undervisningen foregår etter vanlig arbeidstid samtidig som det er obligatorisk oppmøte. Det gjør det vanskelig å kombinere med andre studier, ekstrajobber og familieliv. Da studentene på emnet kommer fra ulike fag fra hele universitetet er det også problematisk å legge undervisningen i ordinær arbeidstid da det ikke lar seg gjøre å unngå kollisjoner med andre fags undervisning. Emnene får ellers gjennomgående gode evalueringer.

Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak

SVT har i 2017 påbegynt planleggingen av et tverrfaglig masterprogram i vitenskapsteori i samarbeid med andre institutter og fagmiljøer ved UiB. Den foreløpige tittelen er Vitenskap, teknologi og styring. Vårt forslag er å opprette et master-studium ved UiB som integrerer spørsmål knyttet til tverrfaglighet, store samfunnsutfordringer og styringsperspektiv('governance'). Forslaget bygger på og utvider eksisterende undervisnings- og forskningsaktivitet ved SVT, samt senterets lange historie i å betjene ulike fagmiljøer ved UiB. (se vedlegg for utfyllende informasjon).

Det er foreløpig satt sammen en styringsgruppe bestående av representanter fra ulike fagmiljø ved UiB. Arbeidet med utviklingen av masterprogrammet vil bli satt i gang for fullt våren 2018.

SVTs ansatte bidrar i tillegg med ulike enkeltbidrag til emner på alle nivå i en rekke fagmiljøer og fakulteter. SVTs ansatte har i 2017 bidratt med fagkompetanse innen vitenskapsteori og etikk i undervisningsopplegg ved flere av fakultetene ved UiB på ulike nivå. Til sammen utgjør dette et vesentlig

antall undervisningstimer som kommer i tillegg til SVTs primære undervisningsansvar på 900-nivå, men dette ansees som en så viktig del av senterets tverrfaglige rolle ved UiB at alle ansatte blir oppfordret til å bidra bredt og er noe senteret fortsatt ønsker å bidra med.

Utover dette er det også andre undervisningstilbud der SVT har fått en sentral rolle. Mens mange av de nevnte tilbudene ikke bygger på skriftlig nedfelte forpliktelser for SVT, står studietilbudet i nanoteknologi i en særstilling idet UiBs nano-programmer bygger på et prinsipp om tverrfaglighet der nanoetikk skal inngå både i bachelorgraden og mastergraden. Som eneste fagenhet ved UiB med forskningsbasert kompetanse i nanoetikk, ble SVT derfor bedt om å bidra fast inn i NANO100 og videre om å drifte emnet NANO310 Nanoetikk (5 studiepoeng). Vi har fortsatt, etter gjentatte ganger å ha tatt det opp med MN-fakultetet og Studieadministrativ avdeling, ikke fått avklart en finansieringsmodell og endog finansiering av dette emnet, men vi har av hensyn til studentene likevel gitt undervisning i emnet – vederlagsfritt.

SVT har så langt ikke hatt egne etter- og videreutdanningstilbud. Det er heller ingen planer om å utvikle slike tilbud i løpet av 2018.

**Kort skisse til masterprogram i Vitenskap, teknologi og styring /
'Science, technology and governance' (Senter for vitenskapsteori, Forskningsavdelingen - UIB).**

Vårt forslag er å opprette et master-studium ved UiB som integrerer spørsmål knyttet til tverrfaglighet, store samfunnsutfordringer og styringsperspektiv ('governance'). Forslaget bygger på og utvider eksisterende undervisnings- og forskningsaktivitet ved SVT, samt senterets lange historie i å betjene ulike fagmiljøer ved UiB.

Bakgrunn og konsept: tverrfaglighet og store samfunnsutfordringer i forskning og undervisning. Bakgrunn for forslaget er et samarbeid mellom SVT og Forskningsavdelingens BOA-team med mål om å stimulere tverrfaglig interaksjon og integrasjon mellom ulike forsknings-miljøer ved UiB. Basert på relevante erfaringer og kartlegging av eksisterende miljøer ble det konkludert at 'integrasjon av forskning i større strategiske satsningsområder og prosjekter' også bør forankres på undervisningsnivå for å ha langvarig og systematisk virkning. Mens det finnes gode tilløp til tverrfaglige samarbeid ved UiB, mangler universitetet en faglig instans som kan betjene alle fagmiljø, satsningsområder og klynger. SVT har en naturlig rolle å spille her, med senterets lange tradisjon for å jobbe på tvers av fagmiljøer ved UiB. Viktig her er også SVTs mange forskningsaktiviteter ('forskning om forskning'), og dets erfaring med tverrfaglighet i nær forbindelse med offentlighet, politikk og samfunn. Tematisk vil programmet omfatte følgende:

1. *Store samfunnsutfordringer som historiske og kulturelle fenomen.* Historisk bevissthet er forutsetninger for kritisk distanse og konstruktivt engasjement med kunnskap og samfunn. Studiet vil formidle forståelse for at våre kunnskapstradisjoner endres, og hvordan vitenskapene i økende grad inngår i nye relasjoner med samfunnsmessige aktører, ny teknologi og økologiske omgivelser. I tillegg til et overordnet fokus på 'den nye kunnskapsproduksjonen' vil programmet fokusere på UiBs strategiske satsningsområder, og situere disse i forhold til offentlighet, demokrati og kultur.

2. *Fler- og tverrfaglighet i teori og praksis.* Mens tverr- og flerfaglighet i økende grad fremsettes som virkemiddel og mål i forskningspolitiske satsninger, er det en mangel på forskningsbasert tilnærming til flerfaglighet som kan følge opp visjonene. Med støtte i praktisk erfaring og litteratur om tverrfaglighet kan spørsmål som de følgende belyses: Hvilke problemer støter tverrfaglige prosjekter på, og hvorfor? Finnes det prinsipper for vellykkede tverrfaglige samarbeid, og hvordan spiller disse seg ut på ulike fagfelt? Hvilke roller spiller digitale modeller og infrastrukturer, store data og design-baserte metoder? Initiativet er ikke en konkurrent til mer disiplinbaserte tilnærminger, men vil supplere disse og bygge broer der hvor det er mulig og ønskelig.

3. *Styringsredskaper.* Studiet vil særlig fokusere på vitenskapenes økte interaksjoner med samfunnet, både som gjenstand for styring og som premissleverandør for styring (internasjonal, nasjonal, offentlig eller privat). Over de siste 40 årene har en rekke praksiser og institusjoner vokst frem i snittflaten mellom vitenskap, teknologi og samfunn (personvern, bærekraft, økologisk modernisering, ansvarlighet, etc.). Disse er relevante for utøvere på tvers av faglige kulturer, og kan tjene som utgangspunkt for tverrfaglig samarbeid. De er interessante både som studieobjekter og som konkrete redskaper med praktisk anvendelse.

Hvem kan søke? Studiet bør være åpent for studenter fra alle faglige bakgrunner. Primær målgruppe vil være studenter fra Norge, men programmet vil også kunne utvides og rettes mot studenter fra Norden (Nordic Master) og Europa (Erasmus Mundus JMD). SVT, HUM, FA og SA har startet et samarbeid for å se på disse mulighetene. Utdanningen er relevant for studenter som vil arbeide i offentlige og internasjonale institusjoner, sivile organisasjoner, bedrifter, med forskningsadministrasjon eller forskning.

Programmet vil lokaliseres ved Det humanistiske fakultet, fordi: 1) SVT er administrativt underordnet dette fakultetet; 2) programmet vil ha fokus på klassiske humanistiske idealer hjemmehørende ved et bredde-universitet, som dannelse, kritisk refleksjon og forståelse, og utfylle disse med fokus på praktisk anvendelse; 3) det er for tiden et behov for å øke student-antallet ved dette fakultetet, og programmet vil ikke komme i konkurranse med andre fag eller programmer.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori

Referanse

2018/1679-ELAK

Dato

08.02.2018

Forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding 2017

Vi viser til brev til enhetene datert 30.1.18, 2018/1679, om meldinger for 2017.

Det ble vedtatt i fakultetsstyremøtet 6.2.18 at fakultetsstyret skal behandle meldingene på sirkulasjon. Fakultetets frist for innlevering er 16. april.

Fakultetet er bedt om å omtale følgende områder i meldingene:

Utdanningsmelding:

- Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2017 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.
- Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak.
- Tilrettelegging for praksis i studiene
- Oppfølging av handlingsplaner: Status for oppfølging av Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017 og prioriterte tiltak for 2018 som oppfølging av Handlingsplan for utdanningskvalitet.

Forskerutdanningsmelding

- Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.
- Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne
- Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak. Bruk av professor II stillinger som veiledere.
- Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Forskningsmelding

- Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid.
- Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering.
- Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsninger.
- Tiltak for økt publisering

Tilleggsbestilling til fakultetets forskningsmelding

- Vi ber enhetene vedlegge en oversikt over vitenskapelig ansatte som deltar som evaluator i EU's søknadsbedømming.
- Fakultetet sender en direkte bestilling til prosjektlederne vedrørende fakultetets rolle og status i henholdsvis Språksamlingene/Ordbokprosjektet og Middelalderklyngen.

Intern frist for meldingene er 7.3.18.

Vi planlegger behandling av meldingene 21.3.18 i hhv. studiestyret (utdanningsmeldingen) og FFU (forsknings- og forskerutdanningsmeldingen).

Med vennlig hilsen

Anne Beate Maurseth
prodekan for forskning

Susanne Ostendorf
assisterende fakultetsdirektør

Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori

Referanse

2018/1679-UNU

Dato

30.01.2018

Forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding 2017

Fakultetet har mottatt vedlagte brev fra Universitetsdirektøren om meldinger for 2017, med mal for meldingene. Av malen går det fram hvilke områder fakultetet skal omtale i sine meldinger, samt at samlet lengde for fakultetets meldinger ikke skal overstige 6 sider.

Fakultetets frist for innlevering er 16. april.

Fakultetsledelsen vil i møte 6. februar diskutere med fakultetsstyret om meldingene skal behandles i ekstraordinært fakultetsstyremøte nærmere fakultetets frist, eller om fakultetsstyret skal behandle dem på sirkulasjon.

Når den videre behandlingen er avklart med fakultetsstyret, vil vi sende ut et brev til med intern frist for instituttenes meldinger. Av brevet vil det også gå fram hvilke spørsmål vi ønsker at instituttene legger særlig vekt på eller svarer særskilt på, og hvilke spørsmål fakultetet kan besvare basert på informasjon vil allerede har.

Vennlig hilsen

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Unni Karin Utvik
seniorrådgiver

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsmuseet i Bergen, Direktørens stab
Fakultetene

Referanse

2018/1158-STVE

Dato

22.01.2018

Forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmelding 2017

Som del av arbeidet med universitetets forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding, skal det utarbeides egne meldinger fra fakulteter og institutter. Institusjonens meldinger skal behandles i Universitetsstyret i første halvår.

Universitetsledelsen er opptatt av at meldingene skal ha et hensiktsmessig format, som både sikrer effektiv rapportering og tydelig får fram satsinger og resultat, styrker og svakheter. Meldingene bør derfor ikke være mer enn 6 sider totalt. Maler for meldingene følger vedlagt.

Meldingen vil gi et viktig grunnlag for videre arbeid med revisjon av universitetets strategi.

Frist for innlevering settes til 16. april 2018. Meldingen vil bli drøftet i utdanningsutvalget og forskningsutvalget før endelig behandling i universitetsstyret.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

Steinar Vestad
seniorrådgiver

Vedlegg:

1. Maler for meldinger 2017

Kopi:

Forskningsadministrativ avdeling
Studieadministrativ avdeling

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsdirektørens kontor
Telefon 55 58 20 01
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Steinar Vestad
55589252

Vedlegg

Mal for meldinger:

Punktene nedenfor angir områder som skal omtales i meldingene. Samlet lengde for meldingene skal ikke overstige 6 sider. Frist for innsending er 16. april 2018.

Utdanningsmelding:

- Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2017 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.
- Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak.
- Tilrettelegging for praksis i studiene
- Oppfølging av handlingsplaner: Status for oppfølging av Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017 og prioriterte tiltak for 2018 som oppfølging av Handlingsplan for utdanningskvalitet.

Forskerutdanningsmelding

- Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.
- Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne
- Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak. Bruk av professor II stillinger som veiledere.
- Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Forskningsmelding:

- Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid.
- Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering.
- Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsninger
- Tiltak for økt publisering